

A közösség érték

Becoming Jane

VEB 2023

Európa Kulturális Fővárosa

hope

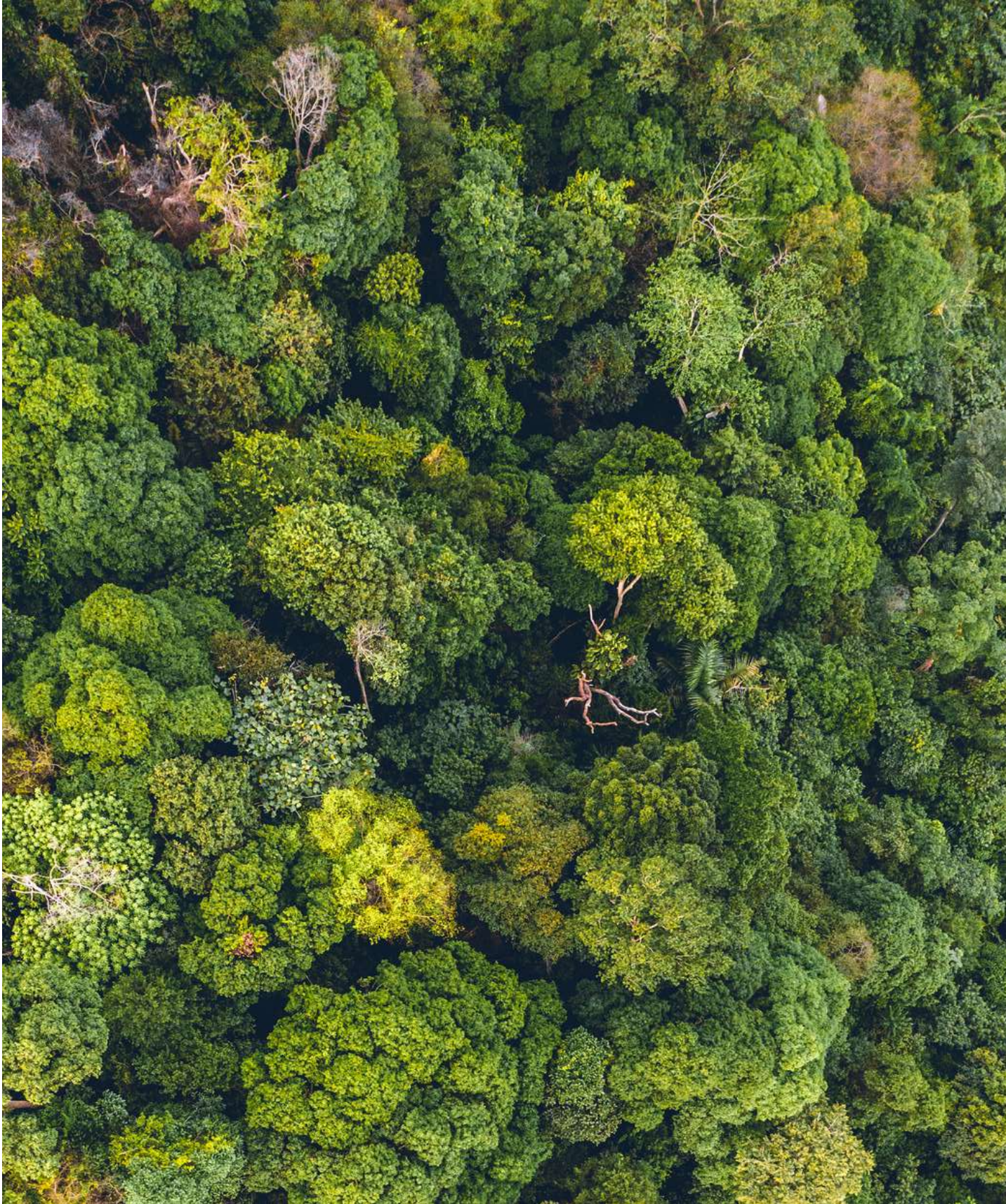
Pannon Egyetem
University of Pannonia

Jane Goodall Intézet
Magyarország

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Tartalomjegyzék

1.	Köszöntő	4
2.	Fenntarthatóság? Fenntartható fejlődés?	6
3.	Fenntartható fejlődési célok	8
4.	Pannon Egyetem fenntarthatósághoz kapcsolódó missziója	16
5.	A PE - HOPE csapat, a HOPE célja és üzenete	17
6.	A rendezvény díszvendége: Jane Goodall	18
7.	Roots & Shoots	20
8.	A csimpánzok világában	27
9.	HOPE nap	31
	● Jane Goodall beszéde	32
	● <i>There is no planet B</i> dokumentumfilm	37
	● Pannon Fényképészkör Egyesület	38
	● Fotókiállítás	40
	● Könyvbemutató beszélgetés	45
	● Laborlátogatások	47
10.	EKF fenntarthatósági értékei és üzenetei	49
11.	Zárógondolatok	51
	Impresszum	53

Dr. Gelencsér András rektor köszöntője

A fenntarthatóság napjaink vitathatatlanul egyik legfontosabb társadalmi-ökológiai kihívásává vált, elsődlegesen arról szól, hogy a jelenben hozott döntéseinkkel (vagy mulasztásainkkal) a jövő generációinak életesélyét meghagyjuk-e vagy elveszük-e. A Föld bolygóra lényegében ki lehetne tenni a „Megtelt” táblát, nemcsak az emberiség gyarapodó lélekszáma, hanem mérhetetlenül tékozló fogyasztása okán is. Azt, hogy ide jutottunk, annak köszönhetjük, hogy a hagyományos közösségek szétesésével teret nyert az önzés, a kapzsiság és az „egyszemélyes közösségek” társadalma, ami a kapitalizmus vég nélküli növekedésének kiváló táptalajul szolgált, így akadálytalanul kiteljesedhetett. A „fenntartható fejlődés” fősodorbeli téveszméjével szemben a fenntarthatóságot – sőt egyre inkább a túlélést – nem a technológiaváltás fogja tudni számunkra biztosítani, hanem az, ha képesek leszünk másképp viszonyulni a világhoz, a természethez, ember-társainkhoz. Ha a pénzzel megváltható jóléttel szemben újból felfedezzük a bennünk, a természetben és a valódi emberi közösségben rejlő értékeket. Ehhez nyújt útmutatást ez a kis kötet, melynek a nagybetűs REMÉNYT megjelenítő címe (HOPE) is kifejezi alkotóinak tenni akarását és sugárzó életigenlését.

Takácsné Ferenczik Brigitta főszervező köszöntője

Mit tudunk? Mit remélünk? Mit tehetünk? És a legfontosabb talán, hogy valójában mit teszünk? Ezeknek a kérdéseknek a mentén szerveződött meg az az egyetemi közösség, amely különböző programokat, rendezvényeket valósít meg azzal a céllal, hogy minél szélesebb körrel ismertessük meg a fenntarthatósági kihívásokat és a megoldási lehetőségeket.

Dr. Jane Goodall inspiráló személye és látogatása arra sarkallt minket, hogy kicsit legyünk mindannyian mi is Jane-ek... Útravalónk, hogy mindenki találja meg azt a pontot, amelyen keresztül kapcsolódni tud korunk legégetőbb problémaköréhez és onnantól már tudni fogja, hogy mit kell tennie egy környezeti, természeti, társadalmi, gazdasági szempontból is egészséges bolygóért. Ezt segítő hirdette meg a Pannon Egyetem a HOPE évet, amely remény, ahogy Dr. Jane is fogalmaz, magában hordozza a problémák kezelésére való törekvést és a szemellenző levételét.

A Pannon Egyetem munkához látott. Tesz, tenni akar és tenni is fog azért, hogy a tudomány elérhető legyen, a közösség értéket jelentsen, a környezetünkre és a természetre pedig kincsként tekintsenek.

2. Fenntarthatóság? Fenntartható fejlődés?

Ez a két fogalom szorosan kapcsolódik egymáshoz, hasonlóak, de mégsem ugyanazt jelentik.

A mai életvitelünk és fejlődésünk mértéke jelenlegi tudományos ismereteink szerint fenntarthatatlan, hiszen a természeti erőforrásaink korlátosan állnak csak rendelkezésre. A fenntarthatóság ezért jelenlegi életvitelünk gyökeres átalakítását jelenti az emberiség ma ismert fennmaradása érdekében. Lényege, hogy megértsük a környezet, a gazdaság és a társadalom milyen komplex rendszert alkotnak, milyen hatással vannak egymásra. Fontos, hogy ezek egymással összhangban és egyensúlyban legyenek.

A fenntarthatóságot egy hosszú távú célként kell értelmeznünk, amely egy olyan ideális állapotot takar, ahol az em-

ber összhangban él a környezetével és a természettel, nem vesz el többet, mint amit a bolygónk adni tud.

Ezt az állapotot több úton is el lehet érni: Ha megőrizzük a ma fennálló társadalmi rendet, akkor a rendelkezésre álló természeti erőforrásoknál többet használó országok - az összes fejlett ország, köztük Magyarország - csak a fejletlen országok elnyomásával tudja fenntarthatóvá tenni a világot. De új társadalmi rendet is kialakíthatunk, ahol a társadalmi viszonyokat igazságosság, etikusság és méltányosság jellemzi. Az igényeink és a vágyaink nem a tárgyi eszközökben testesülnek meg, hanem az új értékrend középpontjában a mértékletesség, a természetpozitívitás és a közösség szerepelnek.

A fenntartható fejlődés ezzel szemben maga a folyamat, ami nem egyenlő a növekedéssel. A fejlődés egy minőségi, míg a növekedés egy mennyiégi változást takar, mely utóbbinak fizikai korlátai vannak, amelyeket világunk mára elért.

A világ vezetői 2015-ben elkötelezték magukat a fenntarthatóság és a fenntartható fejlődés mellett, amikor is elfogadták a 17 fenntartható fejlődési célt. Ezek magukban foglalják többek között a szegénység felszámolását, az egyenlőtlenségek csökkentését, valamint a természeti erőforrások és az ökoszisztémák fenntartható kezelésének előmozdítását csakúgy, mint a fenntartható, mindenre kiterjedő és igazságos gazdasági növekedést is.

Dióhéjban ez annyit jelent, hogy a fejlődés kielégíti a jelen nemzedékek alapvető szükségleteit anélkül, hogy veszélybe sodorná a következő nemzedékek azon lehetőségét, hogy kielégíthessék saját szükségleteiket.

A Pannon Egyetem kutatóinak fő célja egy élhetőbb világ és jövő elősegítése. A kutatásaink során a környezet helyreállítását és védelmét szolgáló megoldásokat, továbbá ismeretterjesztő és attitűdformáló programokat dolgozunk ki, kiemelten a hulladékgazdálkodás, és -hasznosítás, az energetika, a víz-technológiák, az éghajlatváltozáshoz történő adaptáció és a turizmus területén.

Csatlakozz Te is hozzánk és tegyünk együtt bolygónk védelméért!

3. Fenntartható fejlődési célok

Fenntartható fejlődési célok, amelyekhez a Pannon Egyetem közvetlenül kapcsolódik.

**HELP EDUCATE
THE CHILDREN IN
YOUR COMMUNITY.**

617 million children
and adolescents lack
minimum proficiency in
reading and mathematics.

 **SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS**

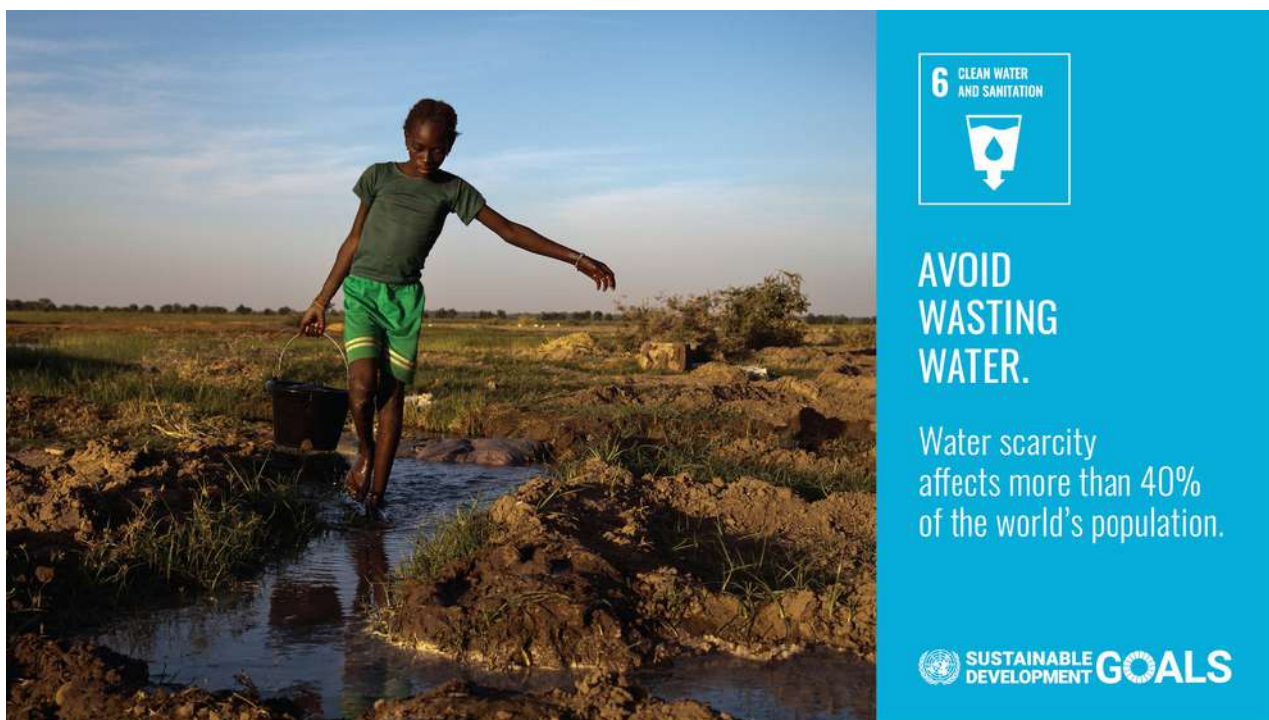
FFC 4 - Minőségi oktatás

A fenntartható fejlődési célok egyik legfontosabb eleme a minőségi oktatás, amely alapkőként szolgál a többi cél eléréséhez. A magas szintű, piacképes tudást nyújtó oktatás alapja a Pannon Egyetem nemzetközi szinten is elismert kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységének. Intézményünk az elmúlt évtizedekben a természet-tudományos, a műszaki és informatikai, valamint menedzsment és turisztikai területeken országos és nemzetközi feladatokat is vállalva jelentős tudást és tapasztalatot halmozott fel. Ezt a tudást alap- és mesterszintű, posztgraduális és doktori képzések keretében kívánjuk átadni magyar és nemzetközi hallgatóknak öt karon és öt képzési helyen.

Egyetemünk korán felismerte a környezetvédelem és fenntarthatóság, valamint a körforgásos gazdaság jelentőségét és kezdett el a területhez kapcsolódóan Magyarországon elsőként felsőfokú oktatási tevékenységet végezni. Emellett számos, a tématerülethez közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó szak is a képzési portfólió részét képezi. A tananyagainkat is folyamatosan frissítjük és bővítjük a fenntarthatóság témaköreivel, annak érdekében, hogy minden hallgatónk a saját tudományterületéhez legközelebbi fenntarthatósági vetülettel ismerkedjen. Fontosnak tartjuk, hogy a képzés során diákjaink olyan kompetenciákra tegyenek szert, amelyek alkalmassá és képessé teszik őket a fenntarthatóság útján való sikeres előrehaladásban, a célok elérésében.

Az oktatásban való részvételhez egyenlő hozzáférési lehetőséget biztosítunk a hátrányos helyzetű, vagy fogyatékkal élő hallgatók számára is, valamint támogatjuk az élethosszig tanulás programját különböző szabadegyetemi programokkal és előadásokkal.

A minőségi oktatáshoz szorosan kapcsolódik az edukáció, a szemlélet- és attitűdformálás, amelyeket különböző kezdeményezéseken és programokon (pl. Fenntarthatósági Kalandtúra), ismeretterjesztő videókon, fenntarthatósági kampányokon keresztül kívánunk támogatni.

FFC 6 - Tiszta víz és alapvető köztisztaság

A "Tiszta víz és alapvető köztisztaság" célkitűzései kiemelik az ivóvízhez és a higiéniai szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést, valamint az élőhelyek vízkezelésének fenntarthatóságát. A célkitűzés főbb pontjai:

- Egyenlő hozzáférés az ivóvízhez.
- Higiéniai szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.
- Vízgazdálkodás javítása.
- Vízi élőhelyek védelme.
- Vízhasználat hatékonyságának növelése.
- Hegyvidéki vízforrások kezelése.

FFC 11 - Fenntartható városok és közösségek

A "Fenntartható városok és közösségek" célkitűzései kiemelt fontosságúak, amelyek a városok és települések fejlődését irányítják a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóság felé. Pontjai a következők:

- Biztonságos és megfizethető lakhatás.
- A városok és települések inkluzív és fenntartható fejlesztése.
- Városi mobilitás fejlesztése.
- Városi környezetvédelem és zöld területek.
- Veszélyeztetett területek kezelése.
- Kulturális és történelmi örökség megőrzése.
- Városokban élők részvétele és bevonása.

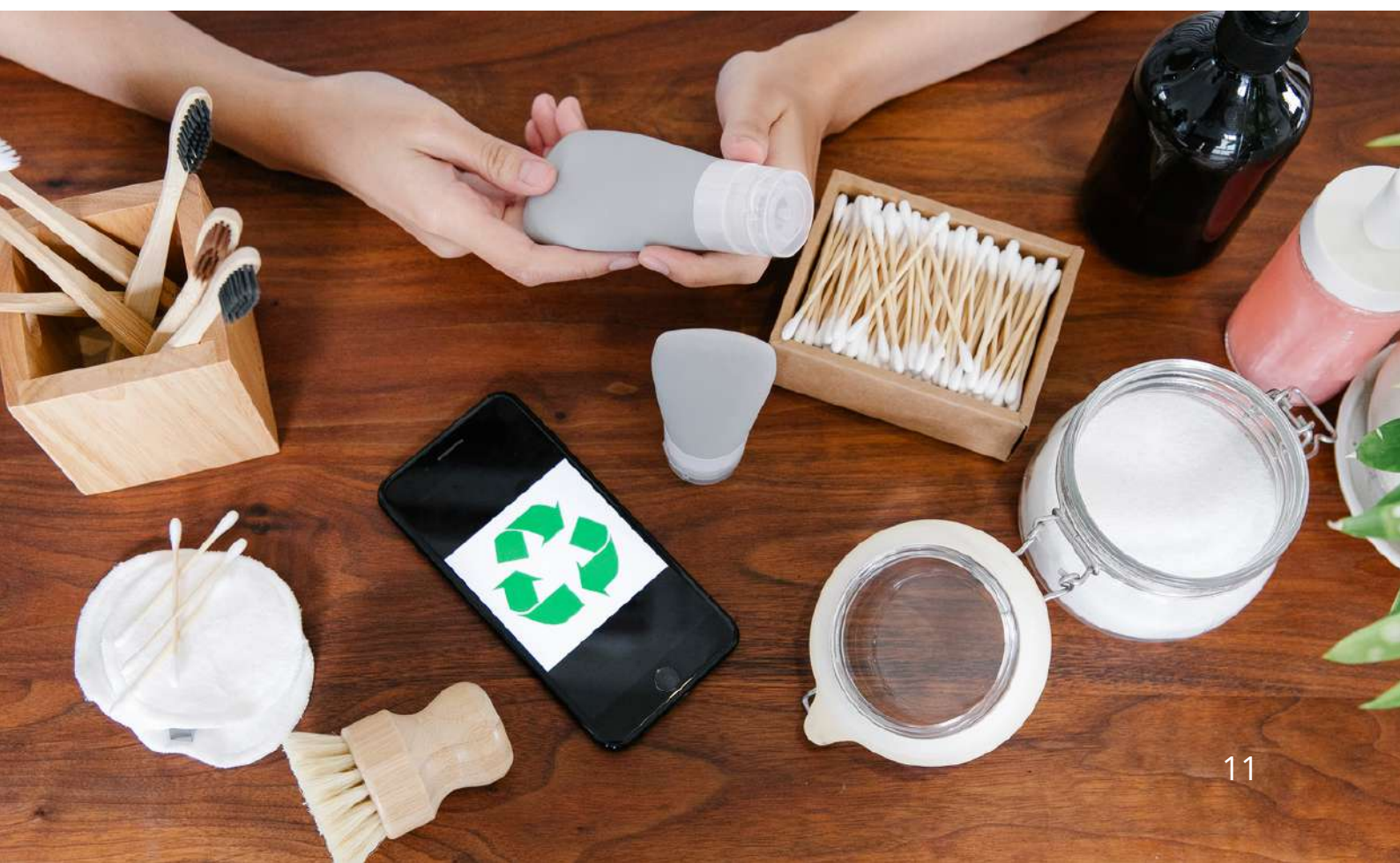

FFC 12 - Felelős fogyasztás és termelés

A "Felelős fogyasztás és termelés" célkitűzései az emberi fogyasztási és termelési minták fenntarthatóságát célozzák meg. Főbb pontjai:

- Fenntartható termelési módok.

- Élelmiszerhulladék csökkentése.
- Fogyasztói tudatosság és nevelés.
- A környezeti hatások csökkentése.
- Erőforrás-hatékonyság és hulladék-kezelés.
- Vállalati felelősségvállalás.
- Információ- és kommunikációs technológiák (IKT) használata.

FFC 13 - Fellépés az éghajlatváltozás ellen

A "Fellépés az éghajlatváltozás ellen" célja az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és az éghajlatváltozás negatív hatásainak enyhítése. Az alábbiakban olvashatók a főbb pontjai:

- Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése.

- Az éghajlatváltozás elleni intézkedések bevezetése.
- Az éghajlatvédelmi intézkedések integrálása a fejlesztési stratégiákba.
- Képességek és kapacitásfejlesztés.
- Az éghajlatváltozás oktatásának és tudatosságának növelése.
- Költségvetési támogatás és finanszírozás.
- A klímaügyi cselekvés szükségességének hangsúlyozása.

AVOID PLASTIC BAGS TO KEEP THE OCEANS CLEAN.

Over three billion people depend on marine and coastal biodiversity for their livelihoods.

 SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

FFC 14 - Óceánok és tengerek védelme

A világ óceánjainak és tengereinek fenntartható használatát, védelmét és megőrzését célozza. Az alábbiakban olvashatjuk főbb pontjait:

- Óceánok és tengeri területek fenntartható használata.

- Tengeri és part menti területek megőrzése.
- Halászati tevékenységek fenntarthatósága.
- Tengeri szennyezés csökkentése.
- Az óceánok savasodásának megelőzése.
- A fejlett országok támogatása a fejlődő országokban.
- A tengeri környezeti adatok javítása.

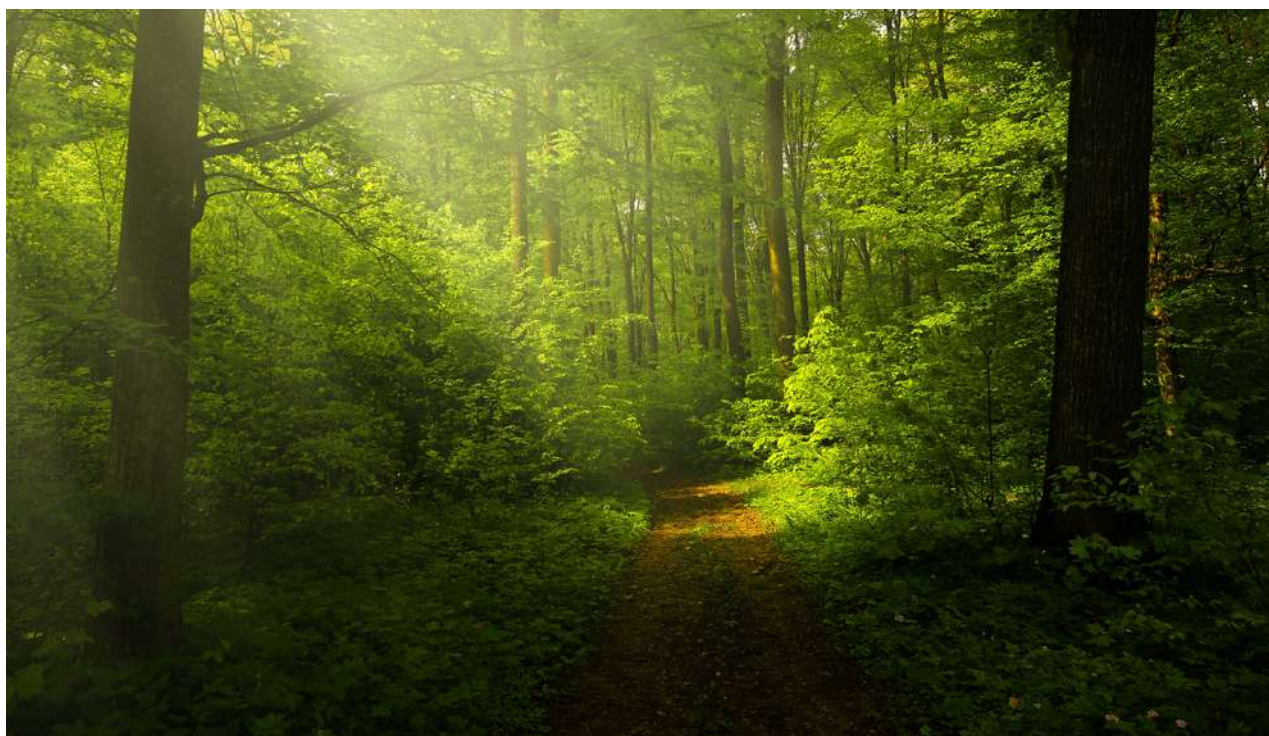

FFC 15 - Szárazföldi ökoszisztémák védelme

A szárazföldi területek biodiverzitásának megőrzését és fenntartható használatát célozza. Főbb pontjai:

- Biodiverzitás megőrzése.
- Erdők megóvása és fenntartható kezelése.
- Sivatagi területek és szárazföldi ökoszisztémák rehabilitációja.
- Orvadászat és csempészet megállítása.
- Fenntartható talajhasználat.
- Vadvédelem és rezervátumok kialakítása.
- Biodiverzitásra irányuló intézkedések a fenntartható fejlődés részeként.

17 PARTNERSHIPS
FOR THE GOALS

LOBBY YOUR GOVERNMENT TO BOOST DEVELOPMENT FINANCING.

Achieving the SDGs could open up US\$12 trillion of market opportunities and create 380 million new jobs by 2030

 SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS

FFC 17 - Partnerség a célok eléréséért

Kiemeli a nemzetközi együttműködés, a közös erőfeszítések és a fenntartható fejlődéshez vezető partnerségek fontosságát. Főbb pontjai:

- Pénzügyi támogatás és források mobilizálása.
- Technológiai együttműködés.
- Kereskedelem és fenntartható fejlődés.

- Képességfejlesztés.
- Partnerségek kialakítása és erősítése.
- Adórendszer reformja.
- A fejlett országok felelősségvállalása.

*Fenntartható fejlődési
célok oktatása - UNESCO
(dokumentum)*

4. A Pannon Egyetem fenntarthatósághoz kapcsolódó missziója

A Pannon Egyetem küldetése, hogy a fenntarthatósághoz kötődő, több tudományterületet felölelő, nemzetközileg jegyzett képzési és kutatás-fejlesztési tevékenységei által aktív részese legyen az élhető jövő formálásának.

Az oktatás és a kutatás-fejlesztés mellett fontos a „látni, láttatni és látszani” elv. Amellett, hogy látjuk mi zajlik körülöttünk, merre tartunk lokális és globális szinten, hova szeretnénk eljutni, meg is kell mutatnunk a közvetlen környezetünknek és partnereinknek, hogy milyen eredményeket értünk el, milyen jó gyakorlatokkal élünk, milyen tapasztalatokat szereztünk. Ezeket az eredményeket igyekszünk a működésünkbe is beépíteni, számos kezdeményezést indítottunk el Egyetemünkön. Létrehoztuk a Fenntarthatósági Kompetencia Központ gondozásában a REGYETEM koncepciót, amelynek célja, hogy az intézményünk különböző fenntarthatósági programjait összefogja, további új kezdeményezésekkel éljen és minél szélesebb körben megismertesse tevékenységeinket és törekvéseinket. Az aktivitás és a bevonás pedig elősegíti intézményünk tevékenes és hasznos szerepvállalását a környezetünkért, a természetért és az élhető jövőért folytatott erőfeszítésekben.

És mit teszünk?

Megszervezzük a HOPE és a Green UP rendezvénysorozatokat, hogy minél több embert elérjünk annak érdekében, hogy tudatosítsuk; foglalkoznunk kell a fenntarthatóság kihívásaival.

Működtetjük az Újrahasználati Központot, hogy a különböző – még jó állapotú – tárgyak, eszközök ne hulladékként végezzék, hanem minél tovább legyenek használatban.

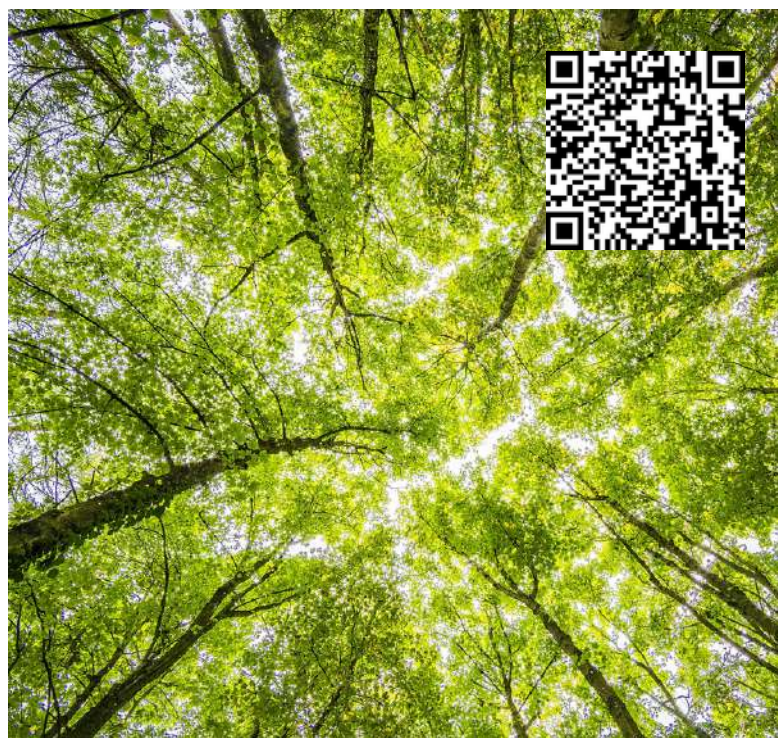
Fenntarthatósági Kalandtúrára hívunk, hogy interaktív és ismeretterjesztő módon edukáljunk.

Versenyeget hirdetünk, hogy megmutassátok, Ti mit gondoltok (Trash Art Pályázat, GreenLike verseny).

Gyűjtőprogramokat szervezünk, hogy minél kevesebb újrahasznosítható hulladék kerüljön a lerakókra.

Részt veszünk a PET Kupán és a Te Szedd Programon, hogy hulladéktól mentesítsük a természetet és közvetlen környezetünket.

És még sok minden mást... Látogass el a <https://korforgas.uni-pannon.hu/> weboldalra és tudj meg rólunk többet!

5. A PE - HOPE csapat, a HOPE célja és üzenete

Amit tudunk, azt oktassuk; amit nem tudunk, azt pedig ismerjük és alkossuk meg. A megszerzett és létrehozott tudást adjuk át kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

Amit remélünk, az az élhető jövő képe, amelynek érdekében kutassunk és fejlődünk. Az elért eredményeket pedig mutassuk be és tegyük közérthetővé, egyúttal tudatosítsuk, hogy a tudomány mindenki számára elérhető. Törekszünk arra, hogy minél egyszerűbben, ugyanakkor minél érdekesebben beszéljünk a fenntarthatóságról, és olyan értékes kezdeményezésekkel éljünk, amelyek cselekvésre ösztönöznek.

Ez a HOPE csapat célja.

A csapatot az Egyetem különböző szervezeti egységeitől érkező, eltérő szakterületű és foglalkozású kollégák, oktatók, kutatók és diákok alkotják. A motiváció viszont mindenkinél ugyanaz; egy olyan közösséghez tartozni, amely aktívan képes és akar is tenni a fenntartható környezetért, egy élhető és egészséges jelenért és jövőért.

Jane Goodall

6. A rendezvény díszvendége dr. Jane Goodall

Jane Goodall sokkal több egy kutatónál: az elsők között figyelte meg a vadon élő csimpánzokat, neki köszönhetően tudtuk meg, hogy sokkal több bennünk a közös, mint ahogy azt valaha gondoltuk volna.

Több évtizedes csimpánzkutató munkája után felfigyelt a minket körülvevő környezeti problémák súlyosságára, és azóta évi 300 napot utazik annak érdekében, hogy minél több ember figyelmét felhívja arra, hogy közösen kell változtatnunk környezetkárosító szokásainkon.

Különösen odafigyel a fiatalok környezeti nevelésére, hiszen ők képviselik a jövőt. Utazásai során arra is mindig fordít időt, hogy találkozhasson azokkal a lelkes ifjakkal, akiket már sikerült cselekvésre ösztönöznie, és tagjai a Magyarországon is népszerű, projektalapú Jane Goodall's Roots & Shoots programnak.

Jane Goodall egy legendás tudós, környezet- és természetvédő humanitárius, aki az év minden napján reményt ad nekünk és arra ösztönöz bennünket, hogy a reményeinket tettekre váltsuk, és változást érijünk el az állatok, az emberek és a közös környezetünk érdekében.

"Jane Goodall sokkal több egy kutatónál."

Jane Goodall

7. Roots & Shoots

A Roots & Shoots környezeti nevelési és környezetvédelmi program, melyet Dr. Jane Goodall 1991-ben, tanzániai tanulók egy csoportjával hívott életre. A Roots & Shoots hálózata fiatalok százazreit kapcsolja össze, világszerte több, mint 100 országban. A hálózat célja, hogy tagjai aktív környezetvédelmi programokon keresztül enyhítsék a bolygónkra nehezedő terheket. Az elmúlt években egy pályázati támogatásnak köszönhetően lehetőségük nyílt fejleszteni a magyarországi Rügyek és Gyökerek hálózatot.

A Roots & Shoots, azaz Rügyek és Gyökerek program elnevezése arra utal, amikor egy fa apró magként kezdi életét, majd gyökeret eresztve megnő, és újabb rügyeket fakaszt.

A magyarországi Rügyek és Gyökerek program magja néhány éve lett "elültetve", és azóta szép számmal jelentek meg az új "rügyek": mára közel hetven csoport csatlakozott a mozgalomhoz, és teszi jobbá a környezetét a természet megóvására, az állatok védelmére és embertársaik megsegítésére irányuló tevékenységükkel.

Fontosnak tartják a személyes kapcsolatot minden csoportvezetővel, ezért kialakították a mentor programukat, amelyben minden csoport kap egy-egy segítőt, aki támogatja őket a projektjeik kivitelezésében. A csoportok legtöbbször a saját ötleteiket valósítják meg, de az általunk, illetve a Roots & Shoots Global által meghirdetett kampányokhoz is csatlakozhatnak.

A Roots & Shoots modell négy lépése az elköteleződés, a feltérképezés, a cselekvés és az ünneplés.

A feltérképezés során a projekt megálmodói megismerik a közvetlen környezetüket, felméri a problémákat, és a segítségükre álló erőforrásokat, ez után dolgozzák ki a megvalósítás részleteit és az ünneplés is nagyon fontos része a folyamatnak.

Több csoport is velünk ünnepelt a Pannon Egyetemen, hiszen az volt a jutalom, hogy meghallgathatták Jane Goodall előadását májusban.

Három csoport kapott lehetőséget a kiadványban arra, hogy bemutassák a tevékenységüket. Következzenek hát ők!

Újlengyeli Ökokukkantók Roots & Shoots csoport

Az Újlengyeli Általános Iskolában nagyon sok természetet szerető, védő gyermek jár. Szeretnék kiterjeszteni hitvallásukat, tevékenységüket a felnőttek felé is, hogy váljanak ők is tagokká.

Az iskola környékét olyan élőhelyé változtatják, hogy minél színesebb flórája és faunája legyen. A környék természetvédelmi értékeit megfigyelik és védik. Megtanulják, hogyan lehet egy harmonikus rendszerben együttműködni a természettel.

"Az erdő nem azért van, hogy "szolgáljon" minket! Inkább bölcsen meg kell értenünk a működését, és hálásan elfogadni jótéteményeit."

Törekednek a környezeti kultúra és gondolkodás, a természetszeretet kialakítására, a fenntarthatóság elvének megvalósítására az iskolában. Gazdag élőhelyé alakítják az iskola kertjét, segítenek a környezetük élővilágának fenntartásában, megmentésében: béka-mentés, madárvédelem és -telepítés, fák, bokrok védelme.

A hársfa tanösvény története:

Az iskola utcafrontját egy kerítés által határolt bozótos ölelte körül, ahol tollas barátokat vendégelték meg étellel és itallal, télen-nyáron. Gyakran az ablakból gyönyörködtek bennük tanítás alatt is.

A helyi önkormányzat úgy döntött, hogy megszünteti ezt az édenkertet, hogy az utca járókelői és a parkoló autók vegyék át a terepet. A munkagépek nekiláttak a bontásnak, de a gyerekek és az iskola tiltakozni kezdtek.

A polgármester együttműködést, tárgyalást kezdeményezett, és a gyerekek javaslatára az öreg hársfákat meghagyták, melyek nyáron az embereknek árnyékot adnak és a madaraknak fészkelőhelyet. A bozótos helyén az önkormányzat a gyerekek tervei alapján egy madárvédelmi

parkot létesített, ahol egy, a csoport által működtetett tanösvény tájékoztatja a helyi közösséget a mindennapi élet szépségeiről és arról, hogy ők mit tehetnek a hétköznapokon a környezet, a természet védelmében, és embertársaik érdekében.

Eszterlác Montessori Roots & Shoots csoport

Az Eszterlác Montessori Általános Iskola egy kis létszámú, csak alsó tagozattal működő iskola Budapesten, a XI. kerületben. Az ide járó gyerekek az Eszterlác Magyar-Angol Montessori Óvodából csatlakoznak, felmenő rendszerben. Az iskola a Montessori módszer elvei alapján a Nemzeti alaptantervel kombinálva működik, családi hangulatban. A 4 évfolyamon jelenleg 16 tanuló van, így alkotnak egy vegyes csoportot.

Számukra nagyon fontos az érzékenyítés, kiemelten foglalkoznak a gyerekek érzelmeivel is, nem csak a tananyag átadással. Emiatt is, illetve a környezeti nevelés sokszínűsége miatt csatlakoztak a Roots & Shoots Programhoz. A gyerekek nagyon izgatottak, és kíváncsiak, hogy hogyan tudunk segíteni, javítani a környezetünkön; szívesen vesznek részt a projektötletek kivitelezésében. Jane Goodallról folyamatosan tanulnak és nagyon lelkesen vetik bele magukat a környezet jobbá tételébe.

Az érzékenyítéshez hozzátartozik a közvetlen és tágabb életterünk, környezetünk megismerése és annak ápolása, tisztán tartása. A Föld Napja alkalmából összevont csoportos foglalkozás keretein belül tanultak a tagok arról, hogy mióta ünnepeljük a Föld Napját, miért fontos felhívni az emberek figyelmét Földünk jó állapotának megőrzésére, mi az, amit a Földtől kapunk és mi az, amit mi adhatunk; mit tehetünk annak érdekében, hogy egy élhetőbb, egészségesebb környezetet teremtsünk a magunk és a jövőbeli társadalom számára.

A gyerekek előhívták a már meglévő tudásukat a Föld bolygó mozgásait illetően; beszélgettek az idő múlásáról, az évszakok ciklikusságáról, valamint a nappalok és az éjszakák váltakozásáról - és mindezek okairól. Átgondolták és papírra vetették, hogy miért vagyunk hálásak a Földnek, mennyi mindennel ajándékoz meg minket. A gyerekek ötleteiket, egyénileg, szív alakú papírra írták vagy rajzolták, melyekből aztán egy poszter készült.

“Fogadj örökbe!” projekt:

Az újrahasznosítás adta az ötletet ennek a projektnek a kivitelezéséhez. Az alapötlet a korábbi állatmenhely adományozás során született meg. A gyerekek plüssállatokat vittek az iskolába, majd azok közül választhattak, hogy melyiket viszik haza és viselik gondját.

Az újrahasznosítás úgy valósult meg, hogy a gyerekek olyan plüssjátékot ajánlottak fel a többiek részére, amivel ők otthon már ritkábban vagy soha nem játszanak. Így a kisállat másnak is örömet okozott. Az örökbefogadás feltétele az volt, hogy a kisállatnak minden este legalább 15 percig hangosan mesét kell olvasni, mivel enni-inni nem kér.

Virágmag bombák készítése:

A szűkebb és a tágabb környezet szebbé tétele érdekében, valamint a méheket, pillangókat támogatva a csoport virágmag bombákat készített.

Különböző virágmagokat vásároltak, melyeket aztán összekevertek. A virágmagokat virágfölddel, agyagos földdel és egy kis vízzel gyúrhatóvá keverék, majd kisméretű gömböket formáztak belőlük. Miután a bombák kiszáradtak, papírzacskóba szortírozták.

A gyerekek sétáik és kirándulásaik alkalmával elejthették ezeket a bombákat, ahol szükségét érezték annak, hogy vadvirággal, hasznos gyógynövényvel gazdagabb terület jöhessen létre.

Debreceni Kisfürkészek Roots & Shoots csoport

A csoport a Kölcsey Ferenc Református Gyakorló Általános Iskola 3. és 4. osztályos diákjaiból áll. Fontosnak tartják a környezet, természet megismerését, mert „amit megismerek, azt megszerethetem, amit szeretek, azt pedig védeni fogom!” Ez a mondat vezérli őket a munkájuk közben. A környezeti nevelés során fő célként tekintik: környezettudatosan élő, a fenntarthatóság-elősegítésére megoldásokat kereső, állandó fejlődésre képes diákok kerüljenek ki a Kisfürkészek közül. Örömmel csatlakoznak a Roots & Shoots csoportokhoz, hogy a többi csoporttól inspirálódva, ötleteket merítve hirdessenek újabb akciókat, még több eseményen vegyenek részt a környezettudatosság jegyében. Sokat járnak kirándulni a környékbeli ismert vagy kevésbé ismert helyekre. Ahol „kifürkészhetik”, felfedezhetik a természet azon elmeit, amelyek még más előtt rejtve maradtak. A „fürkészkedést” kiállításokon is gyakorolják, hiszen rendszeresen járnak ilyenekre

és szerveznek olyan rendezvényeket, amelyeknek a témája a természet és környezetünk. Környezetismereti versenyeken is képviselik az iskolát, ahol szép sikereket érnek el.

„Minden évben erdei iskolába látogatnak, ahol tapasztalati úton ismerkedhetnek meg a gyerekek a környezettel, természettel. A fenntarthatóságra nevelés elveit veszik figyelembe a módszerek és célok meghatározásánál. A kooperatív tanulási technikák széles skáláját használják az ismeretek elsajátításához.” Szeretnek bekapcsolódni a „Jó célok érdekében” szervezett akciókba. Csatlakoztak a No Waste November - Hulladékmentes November kampányhoz, amelyhez különböző programokat szerveztek. Nagy segítség volt a Roots & Shoots Global által küldött táblázat, tele szuper ötletekkel minden napra, különböző feladatokkal, amivel erősíteni lehet a hulladékmentes életmód elterjedését.

Meghallgatták Jane Goodall üzenetét, amit ebből az alkalomból küldött a Roots & Shoots csoportoknak. Ezután minden gyerek kitöltött egy egyéni vállalásos kártyát, majd kihívás kártyát készített a barátjának a témával kapcsolatban. Minden nap beszélgettek egy-egy témáról, mit tehetnek a gyerekek annak érdekében, hogy a hulladék csökkenjen a környezetükben.

Ellátogattak a Mandala csomagolásmentes boltba, ahol ötleteket kaptak arra, hogyan induljunk vásárolni, hogy minél kevesebb csomagolóanyagot vigyünk haza.

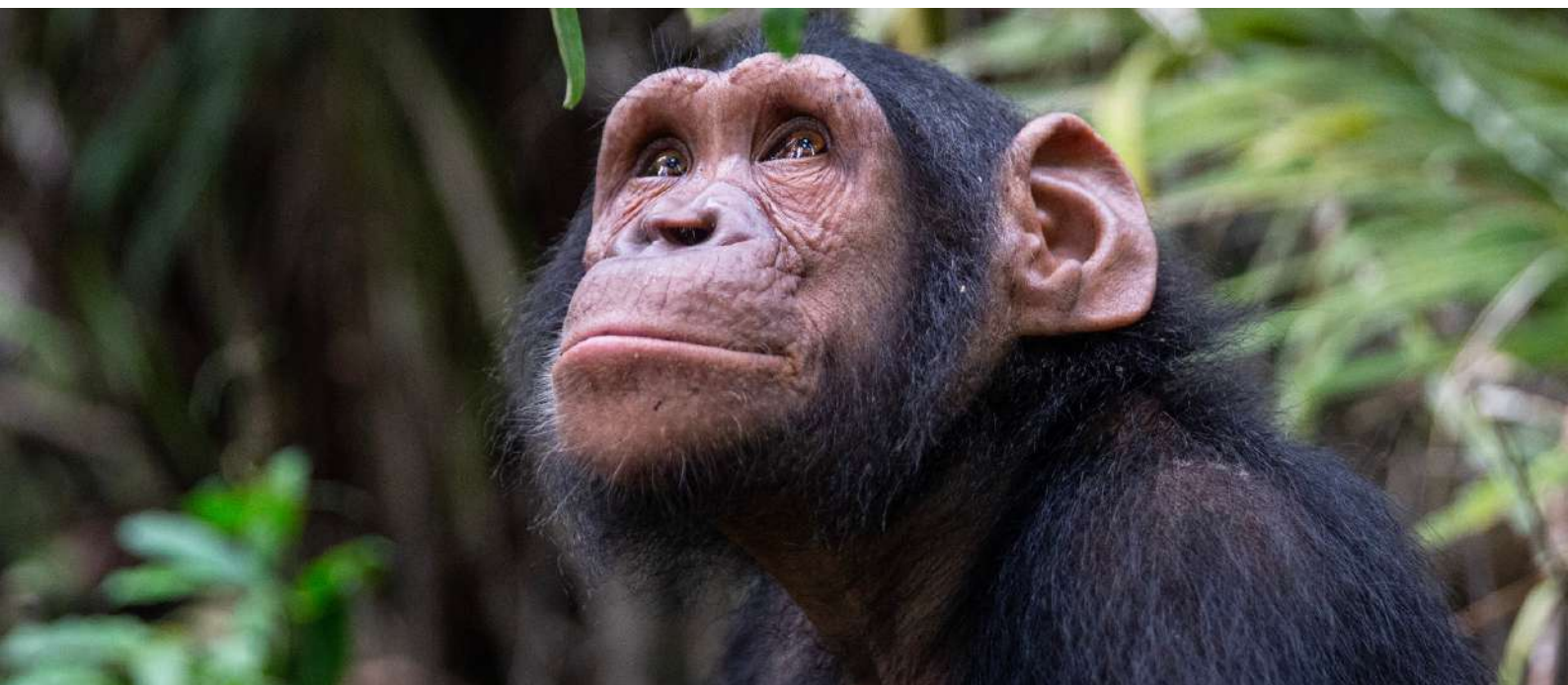
A program zárásaként mindenki elkészítette a maga méhviaszos kendőjét, amit csomagolásra tud majd használni.

8. A csimpánzok világában

Küzdelem a megőrzésért - A csimpánzok élőhelyének védelme

Az emberiség történetében egyre nagyobb hangsúlyt kap a természetvédelem és a biodiverzitás megőrzése. Ezen erőfeszítések középpontjában állnak a csimpánzok, az ember legközelebbi rokonai. Az utóbbi évtizedekben azonban ezek a csodálatos és intelligens állatok az élőhelyük szűkülése és a környezeti fenyegetések miatt egyre veszélyeztetettebbé váltak. Ezért is elengedhetetlen, hogy megtegyük a szükséges lépéseket a csimpánzok élőhelyének megőrzése érdekében.

Miért fontos a csimpánzok védelme?

A csimpánzok döntő szerepet játszanak az ökoszisztéma működésében és a biodiverzitás fenntartásában. Az őserdőben és trópusi esőerdőkben, ahol ezek az állatok élnek, számos kulcsfontosságú ökológiai folyamat zajlik, amelyek hatással vannak az egész bolygóra. A csimpánzok segítenek a növények terjedésében és az erdő megújulásában. Hozzájárulnak az erdők működéséhez és a szén-dioxid mennyiségének csökkentéséhez, ami fontos szerepet játszik az éghajlatváltozás enyhítésében.

Fenyegetések és kihívások

Sajnos a csimpánzokat fenyegeti az élőhelyük drasztikus csökkenése és a fajok közötti fennmaradásra nehezedő nyomás. Az erdők pusztítása a legfőbb veszélyforrás, melyet az illegális faültetés, az erdőirtás, az aranybányászat és az olajpálma-termesztés okoz. Az emberi települések és infrastruktúra terjeszkedése szintén növeli a csimpánzok és az emberek közötti találkozások valószínűségét. Ezek a találkozások a fertőző betegségek áttérjedésének veszélyét hordozzák magukban, ami súlyos egészségügyi problémákat okozhat a csimpánzoknak, akár egész állományok pusztulását is eredményezheti.

Az élőhely védelmének fontossága

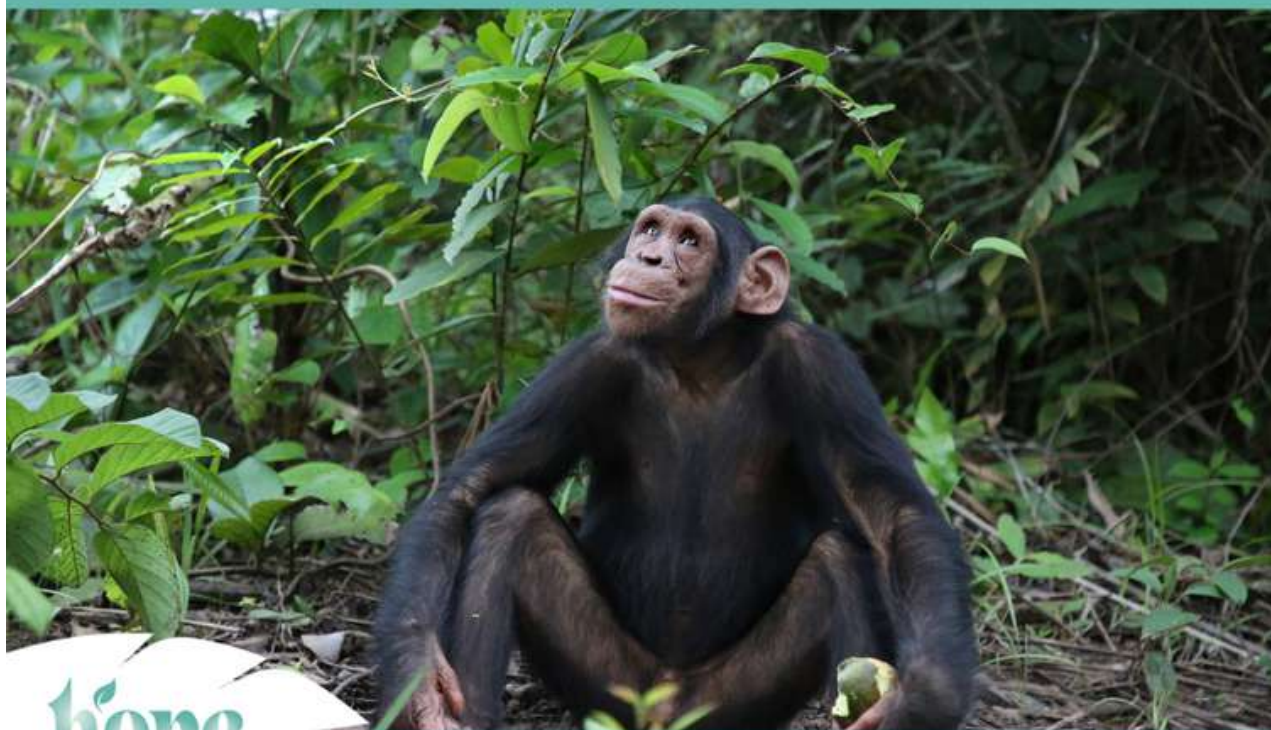
Az élőhelyvédelem elengedhetetlen a csimpánzok túlélése és a biodiverzitás megőrzése szempontjából. Az erdők és az őserdők megóvása mellett szükség van a fenyegetéseket és kihívásokat okozó tényezők kezelésére és csökkentésére is. A közösségekkel való együttműködés és a helyi lakosság oktatása is nélkülözhetetlen a csimpánzokkal való harmonikus együttélés és a természetvédelem eredményessége érdekében. A fakitermelő vállalatok óriási iramban pusztítják a csimpánzok élőhelyeit, az erdőket. A letarolt területeket pedig egyre gyorsuló ütemben foglalják el az oda betelepülő emberek. A felnőtt csimpánzokat húsukért elpusztítják és az életben maradt zokogó csimpánz árvákat eladják háziállatként vagy szórakoztatás céljából.

Felelősségünk

A vadon élő csimpánzok a kihalás szélén állnak. Azért, hogy Magyarországról is segíteni tudjunk, a hazai Jane Goodall Intézet csimpánz-örökbefogadási programot hozott létre, amelyhez a Pannon Egyetem is csatlakozott. A Pannon Egyetem - Együtt körforgásban Facebook-oldalon lehetett szavazni, hogy melyik csimpánzt fogadja örökbe az egyetem. Reméljük, hogy jobbá tehetjük Kabi életét, aki végül megnyerte a szavazást.

A Jane Goodall Intézet a kongói Tchimpounga rezervátum lakóin igyekszik segíteni. A támogatásokat a rezervátumban élő csimpánzárva élélményezésére és orvosi ellátására használják fel.

Kabi

hope

FENNTARTHATÓSÁGI KIHÍVÁSOK
KONFERENCIA ÉS RENDEZVÉNYSOROZAT

Pannon Egyetem
University of Pannonia

Jane Goodall Intézet
Magyarország

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

PASSZOLD VISSZA TESÓ!

A Jane Goodall Intézet, a KÖVET Egyesület, a Védőgyelet Egyesület és az Afrikáért Alapítvány által közösen 2018-ban elindított „Passzold Vissza Tesó!” használt mobiltelefon visszagyűjtő kampányhoz a Pannon Egyetem is csatlakozott.

Tudtad, hogy a mobiltelefonok előállításához szükséges koltán ércet Afrikában, veszélyeztetett fajok, gorillák és csimpánzok élőhelyén bányásszák, felemészte lakókörnyezetüket? A világ koltán készletének 80 százaléka Afrikában található, ennek is nagy része a Kongói Demokratikus Köztársaságban (DRC). Ugyanott, ahol a hegyi gorillák, Grauer gorillák, bonobók, a csimpánzok is élnek.

Élőhelyüket drasztikusan megváltoztatja a bányászat. Az erdők területe csökken, a meglévőket pedig a kitermeléshez használt utak hálózják be. A bányák jó része illegális. 2018-ban 5.100.000.000 mobil jutott a 7,6 milliárd emberre. 1996-óta 6.000.000 ember halt meg a koltán bányászat következtében. Számítások szerint, ha a növekedési tendenciák ebben az ütemben folytatódnak 2025-re a 8,6 milliárdnyi emberiségből 5,9 milliárd előfizető lesz. Ebből következően 2020-ra a koltán kereslet meghaladhatja az 1000 tonnát. Ha azonban a használt mobiltelefonokban található ásványok újrahasznosításra kerülnek, akkor ezen ércek bányászata csökkenni fog.

ÖRÖKBEOFOGADÓI OKLEVÉL

a Pannon Egyetem

számára

aki névleges örökbefogadója

Kabi

csimpánznak.

a Tchimpounga Csimpánz Rehabilitációs Központ lakójának.

Az örökbefogadás időpontja: 2023.05.08.

ami egy évig érvényes.

Minden egyes ember meg tud változtatni valamit -
minden nap és minden percben

Dr. Jane Goodall

A csimpánzok nevében is köszönjük a támogatást!

Jane Goodall Intézet
Magyarország

Email: info@janegoodall.hu
Web: www.janegoodall.hu

csimpánz örökbefogadás

a Pannon Egyetemen

hope

FENNTARTHATÓSÁGI KIHÍVÁSOK
KONFERENCIA ÉS RENDEZVÉNYSOROZAT

Pannon Egyetem
University of Pannonia

Jane Goodall Intézet
Magyarországon

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Mi történik a kis árvákkal?

Sokan közülük még azelőtt belepusztulnak a sokkba, a táplálékhiányba vagy sérüléseikbe, mielőtt még a célállomáshoz érnének velük. Azokkal akik túlélnek az utat, sokszor kegyetlenül bánnak; ruhát adnak rájuk, és alkohollal, cigarettával tömik őket, hogy hotelek vagy bárók vendégeit szórakoztassák. Sokan családokhoz kerülnek háziállatként, ám amikor túl erőssé és veszélyessé válnak, az emberek láncra kötik vagy apró ketrecekben tartják őket. De előfordul, hogy egyszerűen csak lelövik a tehetetlen állatot. 1900-ban még kb. 1 millió csimpánz élt a vadonban. Ma kevesebb mint 340 ezer.

A probléma megoldására a Jane Goodall Intézet több afrikai kormányval közösen

menhelyeket alakított ki, hogy az árva, szörnyű sorsú csimpánzokon segíthessen. A rezervátumokban az állatok többé-kevésbé természetes környezetükben fajtársaikkal élhetnek boldog csimpánzéletemet. A gondozók és ápolók tudásukkal és szeretetükkel amit csak tudnak, megadják az árván maradt kis csöppségeknek. Ha szeretnél te is örökbefogadni, megteheted!

9. HOPE-nap

A HOPE programról

2023 májusában a Pannon Egyetemre látogatott dr. Jane Goodall világhírű főemléskutató, ENSZ-békenagykövet, a csimpánzok életének legismertebb kutatója. Intézményünk egyhetes gazdag programsorozattal készült a természet- és környezetvédő aktivista látogatásának tiszteletére azzal a céllal, hogy felhívjuk a figyelmet a fenntarthatóság felé való mielőbbi tényleges elmozdulás és a társadalmi szemlélet- és attitűdformálás fontosságára.

Az esemény neve HOPE, amely mögött a Heritage, Obligation, Planet, Environment szavak húzódnak meg. Ezek jelentése egyúttal egy üzenet is: kötelességünk megőrizni a természeti, épített, környezeti és kulturális örökségeinket és óvni környezetünket.

A programsorozat keretében Dr. Jane cselekvésre buzdító, szívet melengető beszéde mellett könyvbemutató és kerekasztal-beszélgetések, többszekciós konferencia, filmvetítés, fotókiállítás, laborlátogatások, diákcsoportok kiállításai kerültek megszervezésre. Emellett Egyetemünk örökbe fogadta Kabit, a kongói Tchimpounga rezervátum lakóját.

Jane Goodall beszéde

Jane Goodall minden előadására alaposan felkészül, jegyzeteket készít, de beszédét spontán fogalmazza meg. Így tette ezt Veszprémben is, mikor megtartotta előadását a Pannon Egyetem B épületének aulájában.

Amikor színpadra lépett, szünni nem akaró tapsvihar fogadta, kedves tekintete, ragyogó kisugárzása azonnal magával ragadta a közönséget.

– Mindannyian minden egyes nap jobbat tehetjük a világot – így kezdte plenáris előadását a világhírű tudós. Csodálatos édesanyjának mondott köszönetet, hiszen ő szerettette meg vele az állatokat. Négy és fél éves volt, amikor elvitte egy farmra, ahol rengeteg állattal találkozott. Akkor Londonban éltek, ahol nem lehetett része hasonló élményekben. - Az volt a feladatom, hogy szedjem össze a tyúktojásokat, de én közben arra voltam kíváncsi, hogy hogyan jönnek ki azon a kis lyukon azok a hatalmas tojások. Elkezdtem hát tanulmányozni a tyúkokat. Négy órára tűntem el, édesanyám már majdnem hívta a rendőrséget. Amikor végre előkerültem, akkor nem szidott le, mert látta, milyen izgatott vagyok, inkább elmondta, hogyan tojik a tyúk.

Ez volt az első igazi megfigyelésem az állatok viselkedésével kapcsolatban. Egyszer azt mondtam az édesanyámnak: ha nagy leszek, állatokat figyelek meg és könyveket írok róluk. Erre azt válaszolta: nagyon sokat kell dolgoznom, de ha ezt szeretném, akkor csináljam.

Előadásában hangsúlyozta, hogy a bolygónk védelmébe az állatok és növények védelme is beletartozik. A városi életformában megjelentek a zöld felületek, például az épületek tetejére telepített füvesített terek, mindez elősegítheti, hogy a biodiverzitás visszatérjen a városokba. – Mindenki tehet a bolygóért, ugyanis nem számít, milyen körülmények között élünk, mindannyiunknak van döntési lehetősége abban, hogy mit eszünk, milyen ruhákat viselünk vagy hogyan viselkedünk másokkal. – Segítsük a következő generációkat, hogy helyrehozhassák azt, amit a korábbi generációk elrontottak! – tette hozzá.

A csimpánzok és az emberek DNS-e 99,4 százalékban megegyezik – folytatta. – Számomra az volt a legcsodálatosabb felfedezés, hogy mennyire hasonlítanak a csimpánzok az emberekre, akár a viselkedésükről, akár a kommunikációról beszélünk.

Sok tanult professzor szerint mindent rosszul csinállok. Azt mondták, nem lett volna szabad nevetek adnom a csimpánzoknak, csak számokkal kellett volna jelölnöm őket. Azt is mondták, hogy a csimpánzok nem képesek érzelmek kifejezésére és problémamegoldásra. Figyelmeztettek, hogy a kutatás tárgyát objektívan kell szemlélni, tehát a tudós nem lehet együttérző, mint én. Itt tartottunk 1961-ben. A csimpánzok megmutatták, hogy a tudósoknak nincs igazuk. Amikor az állításaimat és a kutatásaimat filmfelvételekkel is bizonyítottam, akkor megváltozott a véleményük, de ez egy nagyon lassú folyamat volt.

Dr. Jane Goodall 1977-ben hozta létre a Jane Goodall Intézetet a csimpánzok és élőhelyük védelmének érdekében. Az azóta eltelt idő alatt a világ több mint 27 országában alakult meg a Jane Goodall Intézet, és a globális hálózat összesen több, mint 110 országot foglal magában. Az évek során a szervezet túlnőtte kezdeti célkitűzéseit, és az eddigi munkássága kiegészült afrikai és hazai állatvédelmi, természetvédelmi és humanitárius projektekkel. (www.janegoodall.hu)

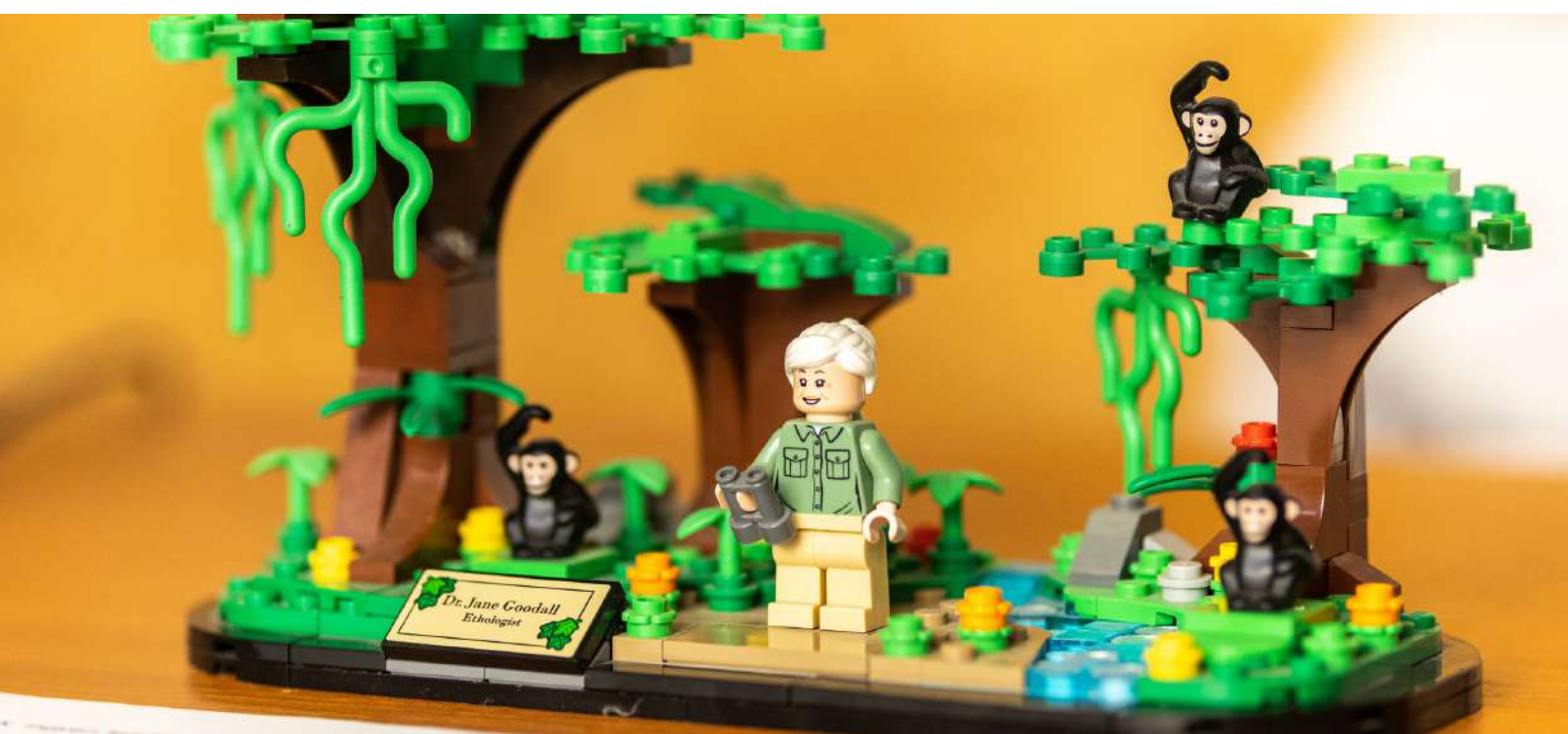
- Ha a fiatalok nem látják a természetvédelem fontosságát, akkor a munkánk hiábavaló - mondta Jane Goodall. - Ebből a megfontolásból indítottam el 1991-ben a Roots & Shoots mozgalmat. Már 68 országban vannak csoportjai, Magyarországon 14. Meg kell értenünk, hogy mi is a természet része vagyunk, függünk tőle és minden mindennel összefügg.

Az egészséges ökoszisztémát egy gyönyörű szőttessel állította párhuzamba; a szőttésből, ha csak egy kisebb fonalat is kihúzzunk, a szőttés szétesik. Ugyanígy működik az egészséges ökoszisztéma: ha egyetlen elemet is kihúzzunk belőle, akkor összeomlik az egész rendszer, ahogy sajnos, a világ sok pontján ez már folyamatban is van. Az intellektussal rendelkezők nem teszik tönkre a környezetüket - tette hozzá.

Kiemelte, hogy nincs idő a jövőn gondolkodni, most kell cselekedni. - Annyi kegyetlenséget láttam, ahogy ezekkel az állatokkal bánnak, akár a tudományos kísérleteknél. Mégis a reményre a legfőbb okom a fiatalság. A fiatalok a szüleiket és a nagyszüleiket is inspirálják. Akik nem hiszik el, hogy bajban vagyunk, azokkal pedig nem vitatkozni kell, nem hibáztatni, hanem találni számukra egy történetet, ami a szívükig hatol. A külső nyomás csak kényszerít, az igazi változás belülről indul.

***There is no planet B* dokumentumfilm**

Gondolkodásra és tettekre késztet a „There Is No Planet B” című film. A különböző szakmai és filmfesztiválokon szinte valamennyi földrészt meghódította a dokumentumfilm, díjat hozott el Macedóniából, Svédországból, Indiából, az Egyesült Államokból, valamint Japánból és Olaszországból is.

A Föld klímaváltozása nemcsak az egyre gyakoribb extrém időjárásban, hanem a fiatalabb generációk körében felbukkanó, újabb típusú szorongásos tünetekben is megtapasztalható. Ezt dolgozza fel a veszprémi alkotópáros; Horváth Virág és Elekes Gergő által létrehozott „There Is No Planet B” című rövidfilm, mely a Pannon Egyetem kutatóinak eredményeit mutatja be játékfilmes elemekkel.

A klímaszorongás definiálása a Z generáció körében, a klímaszkepticizmus és az azzal járó elhárítási mechanizmusok is kiemelt szerepet kapnak a rövid történetben, melyeket Dr. Herzog Csilla és Dr. Szentgyörgyi Szilárd kutatásai alapján az alkotók rendeztek forgatókönyvbe.

A film fő célja, melyet Dr. Gelencsér András tolmácsolt az alkotásban, hogy felhívja a figyelmet a klímaválság társadalmi hatásaira és a látszat-cselekvések működésképtelenségére.

A film helyi szereplők és statiszták bevonásával készült, Nagy Krisztina színésznő főszereplésével. Tizenegy nemzetközi díjjal és rengeteg elismeréssel gazdagodott a dokumentumfilm az elmúlt egy évben, mely az Éghajlatváltozás Multidiszciplináris Nemzeti Labor részeként készült el. A film folytatása, az egész estés „Planet HOPE” címet viselő dokumentumfilm, melyet Jane Goodall veszprémi látogatása inspirált, 2024 tavaszán jelenik meg.

Pannon Fényképész Kör Egyesület

A fenntarthatóság a fényképészetben is megjelenik, legyen szó akár a természetjárásról, a fotózáshoz használt eszközökről vagy a fotók társadalmi mondanivalójáról. A fotókban rejlő erő, amellyel vizuális hatást kelthetünk az emberekben, az egyik legfontosabb eszköz, amellyel közelebb hozhatjuk a fenntarthatósági gondolatokat az emberekhez. A fenntarthatóságról Vainel Gergely Gyula, a Pannon Fényképész Kör Egyesület alelnöke mondta el gondolatait.

Ha felteszem magamnak azt a kérdést, hogy "hogyan született meg bennem a fenntarthatóság gondolata", valami ilyesmit válaszolnék:

Egyre jobban hajtott az a gondolat, hogy mit jelent a természetbe menni, benne lenni és felfedezni az aprócska dolgokat. Az is érdekelt, hogy miért töltődöm fel a természetben, egyáltalán mi változik ilyenkor bennem, hogy attól jobban érzem magam? Idővel egyre több természeti csoda tanúja lehettem, így még mélyebbre merészkedtem. Benne alkottam és kerestem azt, hogyan tudok összhangban lenni vele. Tudni akartam a természet világát, s érteni benne a rendet.

Most is ez a folyamat hajt, de az elején az említett izgalmas kérdések indítottak el.

Így született meg bennem a fenntarthatóság gondolata.

Igaz, amikor ezek a kérdések felmerültek bennem, még nem terjedt el környezetemben ennek a fogalma[1]. Szerencsére mostanság sok helyütt napirenden van a téma, és a csodák, amiket találhatunk, igazán akkor mutatják meg magukat, mikor türelemmel és kitartással járunk el.

Évtizedek teltek el azzal, hogy felfedezzem, megfigyeljem a körülöttem lévő természetet és rájöttem, hogy mennyi mindent nem tudok, és hogy minden mindennel összefügg. Ezért elkezdtem megnyílni, olvasni, kérdezni, kapcsolódni, megosztani, megvitatni és kicserélni emberekkel a megszerzett tudást és betartani a szabályokat. A természetnek ugyanis íratlan szabályai vannak, mégis megpróbáljuk megfogalmazni őket a tudomány égiséje alatt.

"...miért töltődöm fel a természetben, egyáltalán mi változik ilyenkor bennem, hogy attól jobban érzem magam?"

[1] A "fenntarthatóság" fogalma először hivatalosan 1972-ben lett bevezetve a *Növekedés határai* című könyvben, azóta használjuk.

Néha úgy gondolom, hogy elég lenne végiggondolni következményeivel együtt azt, amit csinálunk. De lehet, hogy elég lenne egyszerűen csak szeretni. Szeretni annyi, mint megóvni és feloldódni benne a mindenséggel.

Ha mindent tudnánk, sok mindent nem csinálnánk. Mi vagy ki húzza meg a határt a tenni és nem tenni között?

Erre vagyunk mi emberek: a fejlődésünk és az irányelveink. Az irányelvek, amiket remélhetőleg a legátgondoltabbak osztanak meg velünk, valamint ha kell, ezt folyamatosan igazítják, javítják, korrigálják.

Azt gondolom, hogy ezeket az irányelveket hívják ma fenntarthatóságnak. Sok területen ki lehet jelölni fenntarthatósági célokat, de az egyik, ami mentén haladhatunk, az ENSZ 17 fenntartható fejlődési célja.

Ha ezeket összetesszük a nagyjainktól tanult "józan paraszti" eszünkkel, szerintem jó úton járunk. Ebben a szellemiségben lenne jó együtt haladni és a természettel összhangban élni.

A Pannónia Fényképész Kör Egyesület hivatalosan 2017 óta bejegyzett szervezet, de a története 2009-ig nyúlik vissza, ugyanis a Pannónia Egyetemen Ruppert Tamás által alapított Pannónia Egyetem Fényképész Körből nőtte ki magát. Az egyesület azóta is szorosan együttműködik a Pannónia Egyetemen, ahol minden tavaszi félévben a „Fényképezés alapjai” szabadon választható tárgyat oktatják, ellátják a Pannónia Egyetemen kialakított folyosógaléria kurátorságát és számos kreatív projektet dolgoznak ki, mint például a Dr. Jane Goodall tiszteletére létrehozott fotókiállítást is.

Fotó: Vainel Gergely Gyula

Fotókiállítás

A Pannon Fényképész Kör Egyesület egy különleges hangulatú kiállítással, Jane Goodall világára hangolódva mutatja be azt a környezetet, amiben kelünk-fekszünk, nevetünk-sírunk, dolgozunk-kikapcsolódunk és fotózunk, azaz élünk. Mivel Jane Goodall alapjaiban próbálja megváltoztatni az emberek hozzáállását a környezetünkhöz, ezért mi is a természet alapjaihoz nyúltunk vissza. Mik ezek az alapok számunkra? Az ősi négy elem: a föld, a tűz, a víz és a levegő.

Így bontottuk kiállításunk anyagát egységekre, miközben fókuszba helyeztük a természetet és az állatvilágot is, főleg azokat a fényképeket válogatva, amik Veszprémet és a Balaton régiót mutatták be. A 'nature art' szekciónk a természettel való kapcsolódás egy újabb lehetséges rétegét mutatja be.

Kellemes kapcsolódást!

Fotó: Vainel Gergely Gyula

Fotó: Mikós Gabriel

Fotó: Mikós Gabriel

Fotó: Mikós Gabriel

Fotó: Novák Eszter

Fotó: Vainel Gergely Gyula

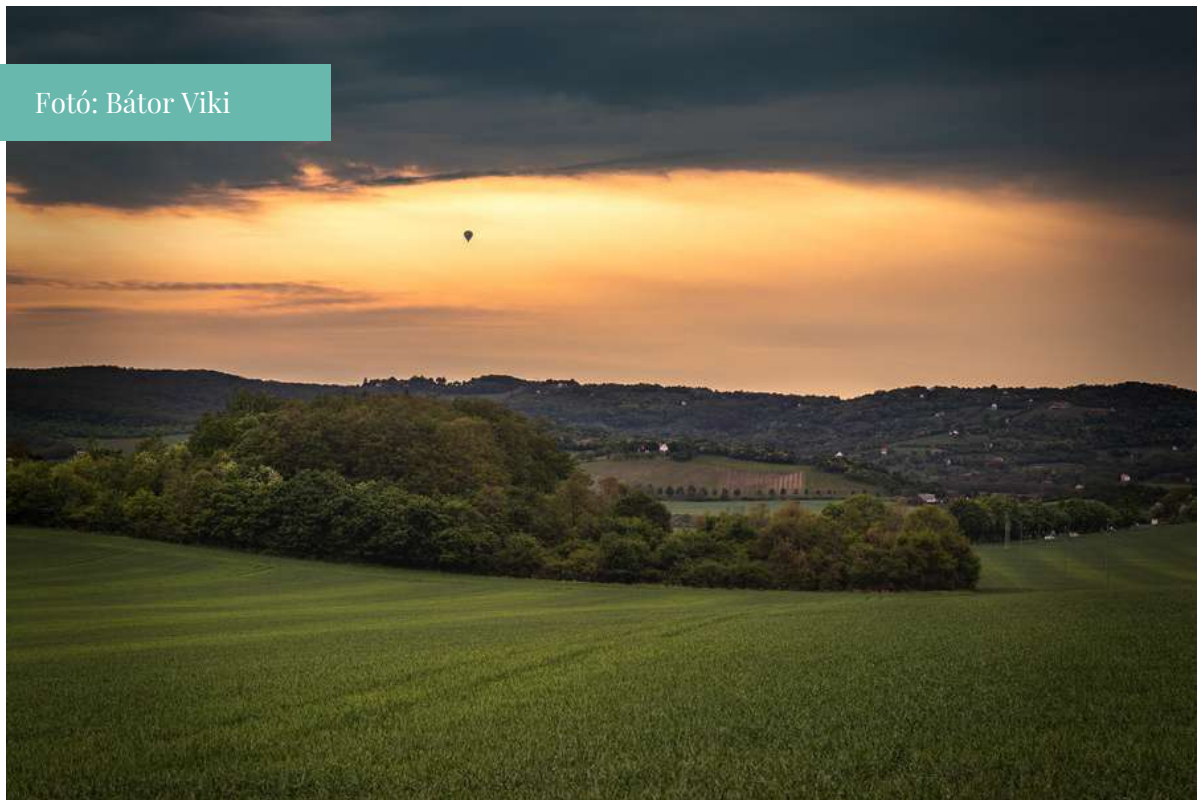

Fotó: Vainel Gergely Gyula

Fotó: Mikós Gabriel

Fotó: Bátor Viki

Fotó: Vainel Gergely Gyula

Könyvbemutató beszélgetés - Igaz mese a bolygó nagymamájától

Az a megtiszteltetés ért, hogy én moderálhattam Jane Goodall legfrissebb, magyar nyelven is megjelent írásának, *A remény könyvének* (Jane Goodall-Douglas Abrams: *A remény könyve*, Central Kiadó, Bp, 2022; fordította: N. Kiss Zsuzsa) könyvbemutatóját, annak a napnak a délutánján, amikor Jane Veszprémben járt. Három beszélgetőpartnerem Gáspár Zita Zsófia, okleveles környezetkutató, a Jane Goodall intézet munkatársa; a "Mondj NEMET a Pálmaolajra!" csoport vezetője; Gelencsér András, légkörkutató, A Pannon Egyetem rektora, HOPE rendezvénysorozat és konferencia fővédnöke, és András Ferenc filozófus, a Pannon Egyetem docense voltak. Az egyórás beszélgetés alatt sok-sok oldalról körbejártuk Jane személyét, munkáját, a könyvet, és tágabban értelmezve a remény fogalmát is.

Remény. Oly sok mindent lehet érteni ez alatt a fogalom alatt. Egyik oldalon ott van "a remény hal meg utoljára" közhelyszerű reménytelen lemondása, de ott van az az élő remény, amely túlmutat az esélyeken, a póre számokon és százalékokon. Honnan jön vajon ez az élő reménység, amit Jane Goodall személye és munkássága is megtestesít?

Sok-sok forrásból táplálkozik, amelyekről részletesen beszélgettünk a könyvbemutatón. Azonban engedtessek meg nekem (evangélikus lelkésznek), hogy ne csupán horizontálisan, de vertikálisan is gondolkozzak.

Annál is inkább, mert maga Jane is többször vall erről a vertikális reményről könyvében, akár indirekt módon, amikor példaképeiről beszél, akik között olyan emberközele és hiteles személyek vannak, mint Desmond Tutu, Martin Luther King vagy éppen Albert Schweitzer (aki szintén evangélikus lelkész volt). A előbbi felsorolás olyan papi személyeket vett számba, akik az egész világ számára befogadható módon, az igazságosság és egy jobb jövő reményének üzenetével érték el tömegeket, hitelesen megélve a krisztusi lelkületet. Nem csoda, hogy az életművükből nyert inspiráció megerősítette Jane Goodall hitét és - ne féljünk ettől a szótól - spiritualitását.

Jane Goodall a főemlősök és bolygónk flórájának és faunájának védelmezője, ha spirituálisan valahogyan kapcsolódni tud, akkor azt nyilván a természet, a teremtés misztériumán keresztül teszi. „A spirituális evolúció [...] a teremtés misztériumáról, a Teremtőről való elmélkedés, annak a kérdésnek a feszegetése, hogy kik is vagyunk, miért kerültünk ide, annak megértése, hogy a bámulatos természeti világ részei vagyunk.” (218. o.) Oda tér vissza, ahol mindannyiunknak helye és egyenlősége van: a Teremtő színe előtti lét. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy Jane Goodall kristálytisza teológiával örvendeztetett meg bennünket kötetében, nyilván nem.

De azt mégis mondom, hogy felelős „nagyamához” híven át akart adni mindent, amiről azt gondolta, hogy fontos az életben, s fontos még azon túl is. Jane nem elméleti ember, a tapasztalat, a megfigyelés és a megosztás hármasa jellemzi Őt. Ebben a létmódban pedig minden bizonyosan találkozott a Teremtővel. Nem tisztelnem megítélni hitének mélységét és főleg nem a „helyességét”.

Példáját, szavait és életét alapul véve viszont bátran kijelenthetem, hogy ha valaki mélységében akarja megismerni a világot, akkor előbb vagy utóbb a Mindenhatóval is számolnia kell.

Kovács Viktor
evangélikus lelkész
mentálhigiénés szakember
az Evangélikus Hittudományi Egyetem
doktorandusza

Laborlátogatás a Pannon Egyetemen

Ahogy Jane Goodall ismertette eredményeit és életművét, mi is szerettünk volna bepillantást nyújtani a Pannon Egyetem tevékenységeibe. Célunk az volt, hogy szélesebb körben is megmutassuk azokat az erőfeszítéseket, melyeket a környezetünk védelme és a fenntarthatóság előmozdítása érdekében teszünk. Rendkívül fontosnak tartjuk továbbá, hogy a fiatalabb generációkat is bevonjuk, hiszen ők a jövő, és rájuk is vár a környezetvédelem és fenntarthatóság továbbvitelének felelőssége.

A műanyagok anyagában történő újrahasznosítása napjaink fontos feladatává vált, amelynek megoldásához nem csak az ipari szféra felelősségteljes szerepvállalása szükséges, mára már elengedhetetlen a lakosság bevonása is. A témakörben rengeteg információ áll az érdeklődők rendelkezésére, de felvetődik a kérdés, milyen könnyedén lehet eligazodni köztük.

A laborlátogatások célja a hulladékgazdálkodás, a hulladékkezelési- és hasznosítási lehetőségek bemutatása kicsiknek és nagyoknak egyaránt. Az érdeklődők általános képet kapnak a vegyesen-, és szelektíven gyűjtött lakossági hulladékkezelési technológiákról és a hasznosítási lehetőségekről.

A látogatás során bemutatásra kerül egy, a hulladékok típus szerinti leválogatására gyakorta használt, mechanikai és biológiai/szelektív hulladékvalogató telepen megtalálható NIR optikai hulladékvalogató berendezés.

A berendezés egy közeli infravörös tartomány (angolul: near infrared, azaz NIR) segítségével működő válogató. A kibocsátott, majd visszaverődött fény elemzése után, a kiválasztandó hulladékot a szállítószalagról a szalag végén található fúvókasor segítségével, sűrített levegővel „lövi ki” és válogatja szét.

A helyszíni laborbemutató programokon a gyakorlati megközelítést helyeztük a fókuszba, így a leválogatás után a műanyagok anyagában történő újrahasznosításának lépéseit és azok jelentőségét is ismertettük az érdeklődőkkel. Ennek keretében a résztvevők a műanyag újrahasznosításban legelterjedtebb készülékek működését a gyakorlatban is elsajátíthatják, nem csupán bemutattuk a készülékeket működés közben.

A résztvevők saját szelektíven gyűjtött műanyag-hulladékuk újrafeldolgozását is végigkísérhették és újrafeldolgozott műanyag terméket vihetek haza magukkal.

10. EKF és a fenntarthatóság

A rendezvények és a rendezvényszervezés során kiemelkedően fontos szem előtt tartani a fenntarthatóságot, mivel ilyen események gyakran komoly hatással vannak környezetünkre és erőforrásainkra. Az EKF többféle módon is elkötelezett ezen értékek iránt, és igyekszik olyan megoldásokat alkalmazni, melyekkel minimalizálható a környezeti terhelés.

Közlekedés

Mivel a rendezvények szén-dioxid lábnyomának 80 százalékát a közlekedés adja, ezért fontos számunkra, hogy minél többen válasszák a kevésbé környezetterhelő közlekedési módokat. Már a felkészülési években felállt a közlekedési munkacsoport az Építési és Közlekedési Minisztérium, az EKF és az országos, valamint helyi közlekedési szolgáltatók részvételével. Stratégiai együttműködési megállapodást írt alá a VEB2023 Zrt. és a MÁV-Volán Csoport, melynek értelmében az alábbi pontokra fókuszálva megkezdődött a közös munka:

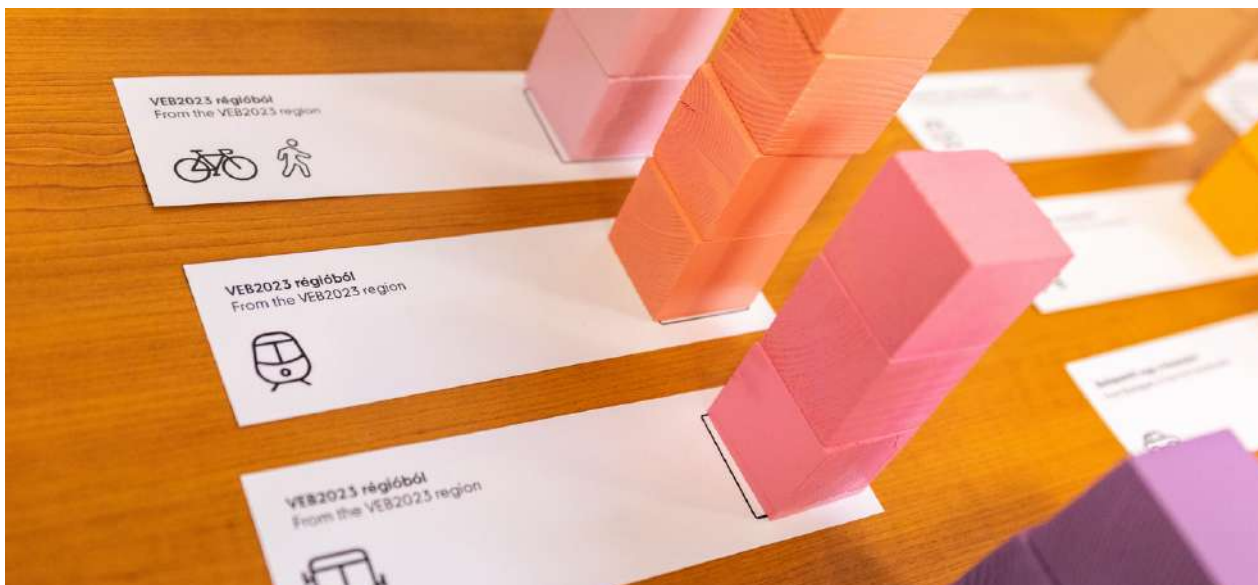
- A régió látogatóit kiszolgáló kiegészítő közösségi közlekedési szolgáltatások
- Kulturális programok megvalósítása a fedélzeten és vasútállomásokon
- Jegyértékesítési, utasszám adatok továbbítása az EKF Monitoring Platform számára

Az együttműködés keretében két közös díjtermék került bevezetésre; A Szimbolikus fix árú 2023 forint értékű vonatjeggyel utazhatnak menettérti viszonylatban az ország bármely pontjából a kiemelt eseményekre, valamint az „EKF 24” nevű jegy 24 órán át korlátlan utazásra jogosít az EKF régió területén közlekedő vonatokon, volánbuszokon, sőt a helyi V-Busz járatokon.

A kiemelt események idején éjszakai mentesítő járatok közlekednek, országos viszonylatban Veszprém-Budapest közötti éjszakai vonatokkal. Az EKF régiót 116 csatlakozott település poligonja rajzolja meg, mely mérvadó volt az éjszakai mentesítő helyközi közlekedés megtervezése során is.

A VEB2023 Online Monitoring Platformjának köszönhetően adatalapú járat tervezésre volt lehetőség, így például a Gyárkert Kultúrpark maximum 5000 fős nagykoncertjei alkalmával a jegyértékesítési adatok alapján lehetett tervezni, hogy mennyi mentesítő buszra lesz szükség. A tapasztalatok alapján a buszok kihasználtsága megfelelő volt, az utasok nagy elégedettséggel használták. A Telekom partnerségének köszönhetően megkapott geolokációs adatok alapján a Veszprém belvárosába látogatók kiindulási helyének és modalitási adatainak elemzése alapján a közösségi közlekedéssel érkezők aránya 5 százalékos javulást mutatott a 2022 évi adatokhoz képest, júliusban összességében 38 százalékban érkeztek közösségi közlekedéssel.

A hulladék minimalizálása

A hulladék minimalizálására és szelektív gyűjtésére ösztönzően több zöld vállalkozás kezdeményezését támogattunk, melyek az EKF eseményeken a hulladékcsökkentésre ösztönzik a látogatókat. Egyik egy repohár szolgáltató, melyre nagy igény volt a régióban, a korábban budapesti székhellyel és így a poharakat folyamatosan utaztató cégek helyett. A másik szolgáltatás a kisebb szabadtéri események szaniter-hulladékának csökkentésére jött létre, komposzt WC szolgáltatást kínálva a látogatóknak, így nullára csökkentve és újrahasznosítva a keletkező végterméket.

A harmadik fejlesztett vállalkozás a régió szelektív hulladékgyűjtési kapacitásait hivatott bővíteni, szakértelemmel gyűjtve és szétválogatva a hulladékot. A szolgáltató támogatási szerződésében benne foglaltatott, hogy hány vállalt eseményre viszi el a szolgáltatását, ezzel is motiválva a magas számú megjelenést a programsorozat során.

Fenntartható étkezés és italfogyasztás

A fenntarthatóbb italfogyasztásra jó gyakorlat a fent említett vállalkozás fejlesztése, illetve javasoljuk az ivókutak kitelepítését minden rendezvény kapcsán. A fenntartható étkezés elősegítésére pedig javaslatokkal élünk, melyet a fenntarthatósági kézikönyvünkben foglalmaztunk meg.

Ezek az alábbiak: helyi alapanyagokból készült ételek megrendelése catering esetén; az eldobható műanyag kerülése; ivóvíz biztosítása.

Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa
veszprembalaton2023.hu

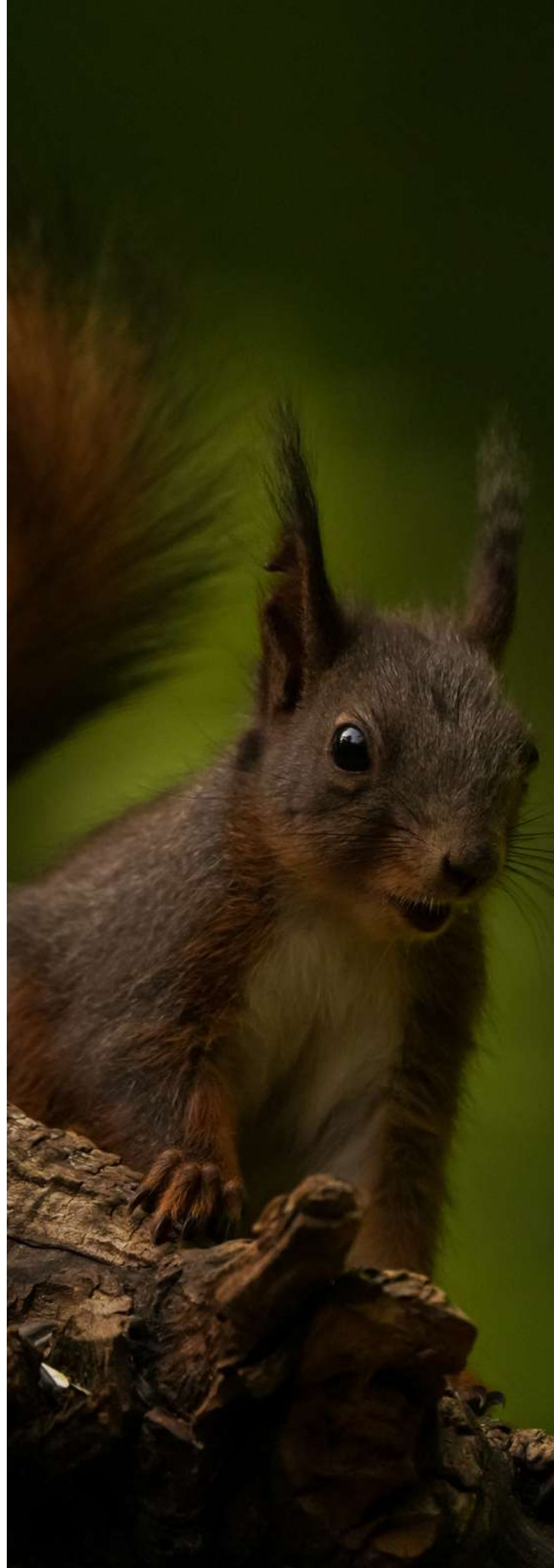
11. Zárógondolatok

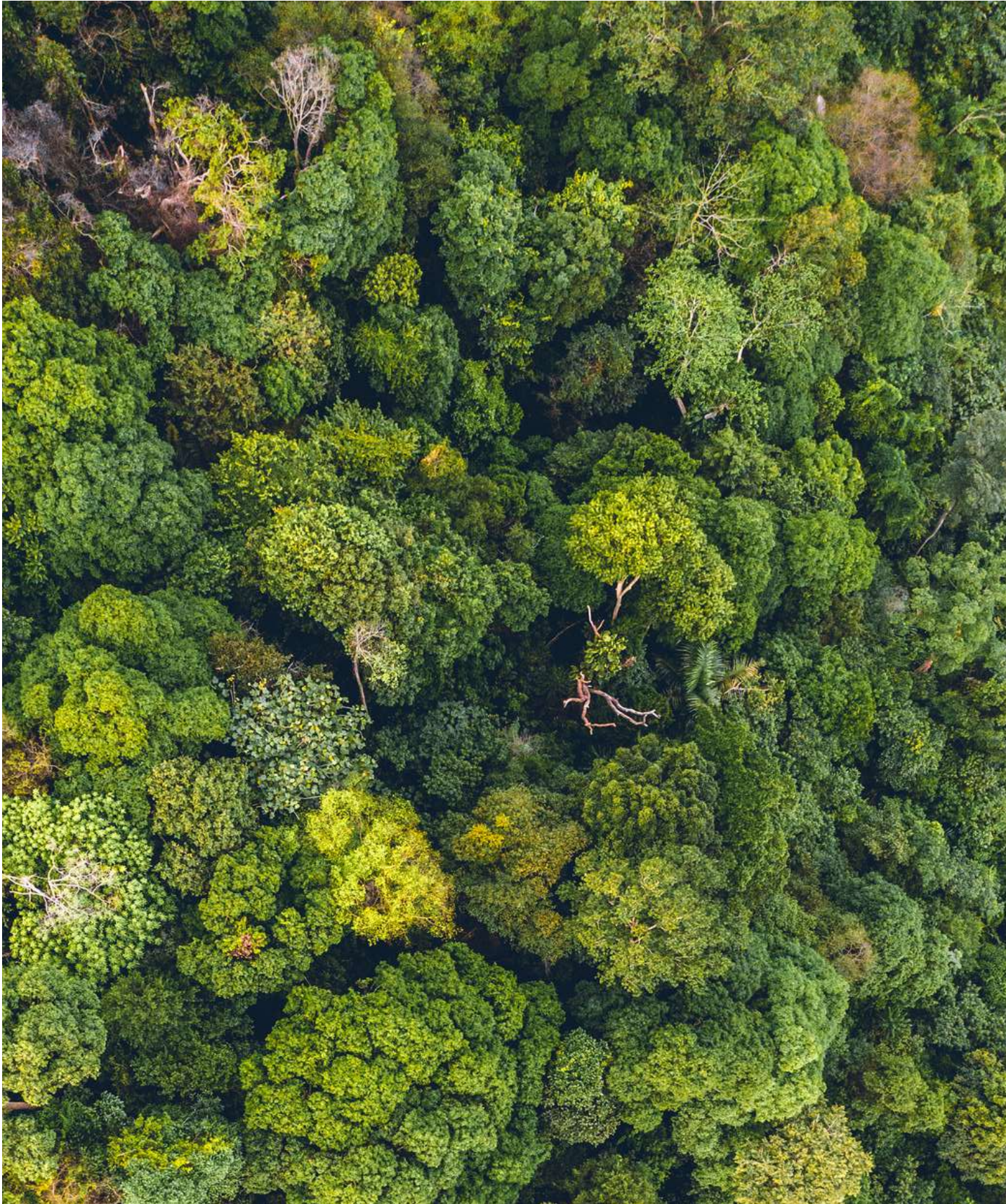
2023 a remény éve volt a Pannon Egyetemen. Ezt nem Jane Goodall hozta magával, hiszen már régóta foglalkozik az intézmény a fenntarthatóság több tématerületével, emellett nagyarányú energetikai korszerűsítésbe kezdett és kiemelten kezeli a disszeminációs és harmadik missziós tevékenységeket, azt remélve, hogy aktív szerepet tud vállalni az élhető jövő formálásában és egy felelősségteljes generáció oktatásában és képzésében.

De Dr. Jane volt az, aki megerősített minket abban, hogy van értelme, megéri öntözni és gondozni a már elültetett, de a szemnek még láthatatlan magokat. Ő volt az, aki inspirált minket az összefogásra, a türelemre és tovább ösztönzött arra, hogy higgyünk magunkban.

Ezeknek a gondolatoknak a mentén tervezzük a jövőt. Kreativitásunkkal és kompetenciáinkkal formáljuk azt, míg az akaratunkkal és kitartásunkkal változást hozunk.

*Mert a tudomány elérhető,
a közösség érték,
a környezetünk kincs.*

Impresszum

Akik nélkül nem jöhetett volna létre:

Aporfiné Nagy Andrea, Projekt-Pénzügyi Osztály, ügyvivő-szakértő, osztályvezető
Bankó Péter, Műszaki Informatikai Kar Dékáni Titkárság, ügyvivő-szakértő
Benedek Ágnes, Pályázat- és Projektmenedzsment Főosztály, ügyintéző
Berta Kinga Manuéla, Mérnöki Kar, Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium, tanszéki mérnök
Bertalan Mónika, Rektori Kabinet, ügyvivő-szakértő
Császár László, Pannon Fényképészkör Egyesület
Csillag Zsolt, Kancellári Kabinet, kancellár
Czene Adrienn, Kommunikációs Főosztály, grafikus
Dr. Abonyi János, Mérnöki Kar, Folyamatmérnöki Intézeti Tanszék, egyetemi tanár, rektorhelyettes
Dr. Birkner Zoltán, Pannon Egyetemért Alapítvány, kuratóriumi elnök
Dr. Bobek-Nagy Janka, Mérnöki Kar, Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium, tudományos munkatárs
Dr. Domokos Endre, Mérnöki Kar, Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium, egyetemi docens
Dr. Fehérvölgyi Beáta, Gazdaságtudományi Kar, dékán
Dr. Hansági-Haydn Nóra, Jogi és Beszerzési Igazgatóság, igazgató
Dr. Herzog Csilla, Nemzetközi Kapcsolatok és Kommunikációs Igazgatóság, igazgató
Dr. Hubai Katalin, Mérnöki Kar, Ökotoxikológia Kutatócsoport, adjunktus
Dr. Kóvári Edit, Gazdaságtudományi Kar, Szervezési és Vezetési Intézeti Tanszék, egyetemi docens
Dr. Kurdi Róbert, Mérnöki Kar, Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium, egyetemi docens, kancellárhelyettes
Dr. Lőrincz Katalin, Gazdaságtudományi Kar, Turizmus Intézeti Tanszék, egyetemi docens, dékánhelyettes
Dr. Navracsics Judit, Humántudományi Kar, dékán
Dr. Németh Sándor, Mérnöki Kar, dékán
Dr. Padisák Judit, Mérnöki Kar, Limnológia Kutatócsoport, egyetemi tanár
Dr. Palányi Ildikó, Zalaegerszegi Egyetemi Központ, főigazgató
Dr. Ruppert Tamás, Pannon Fényképészkör Egyesület elnöke, Mérnöki Kar, Folyamatmérnöki Intézeti Tanszék, egyetemi docens
Dr. Süle Zoltán, Műszaki Informatikai Kar, dékán
Estélyi-Tala Nóra, Humántudományi Kar, Germanisztikai és Fordítástudományi Intézet, tanársegéd
Fux Marcell, Gazdaságtudományi Kar, Kommunikációs és Nemzetközi Központ, ügyintéző

Impresszum

György Norbert, Informatikai Főosztály, ügyintéző

György Richárd, Üzemeltetési és Biztonságszervezési Főosztály, hangtechnikus

Horváth Virág, Kommunikációs Főosztály, ügyintéző

Horváthné Dima Anikó, Pályázat- és Projektmenedzsment Főosztály, ügyvivő-szakértő

Ihász Petra, Humántudományi Kar, Angol-Amerikai Intézet, tanársegéd

Iván Katalin, Gazdaságtudományi Kar, Kommunikációs és Nemzetközi Központ, marketing referens

Katona László, Humántudományi Kar, Angol-Amerikai Intézet, nyelvtanár (anyanyelvi lektor)

Kádár Fanni, önkéntes tolmács

Kertai László, Fejlesztés és Projektigazgatóság, igazgató

Koncz Zsófia, Kollégiumi Igazgatóság, ügyintéző

Königné Dohanics Márta, Rektori Kabinet, ügyvivő-szakértő

Kristofics Adél, Kollégiumi Igazgatóság, szállás ügyintéző

Kristóf Orsolya, Kommunikációs Főosztály, marketing és kommunikációs referens

László Veronika, Gazdaságtudományi Kar, Menedzsment Intézet, ügyintéző

Magyar Attila, AP Marketing Kft., ügyvezető, az élő közvetítés lebonyolítója

Mészáros Péter, Gazdaságtudományi Kar Dékáni Titkárság, ügyvivő-szakértő

Pál Mónika, Jane Goodall Intézet, Roots&Shoots mentor és előadó

Pesthy Márton, az esemény hivatalos fotósa

Ratting Gergely, Informatikai Főosztály, webmester

Rédei Kitti, Kommunikációs Főosztály, ügyintéző

Smidla Judit, Gazdasági Igazgatóság, gazdasági igazgató

Szűcs Attila, Humántudományi Kar, Neveléstudományi Intézet, mesteroktató

Tóth Eliza, Mérnöki Kar, Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium, tanszéki mérnök

Vámosi Réka, Gazdaságtudományi Kar Dékáni Titkárság, projektmenedzser

Vainel Gergely Gyula, Pannon Fényképészkör Egyesület

Varga Eszter Mária, Hallgatói Önkormányzat, PEHÖK elnök

Zichó Viktor, Fenntarthatósági Kompetencia Központ, ügyvivő-szakértő

Külön köszönjük az Egyetemi Centrum Kft., a Jogi és Beszerzési Igazgatóság, a Kancellári Kabinet, a Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium, valamint a Nemzetközi Kapcsolatok és Kommunikációs Igazgatóság kollégáinak aktív közreműködését és támogatását.

Impresszum

Főszerkesztő

Takácsné Ferenczik Brigitta, Pannon Egyetem

Szövegek

Tudósné Ódor Eszter, Pannon Egyetem

Vainel Gergely Gyula, Pannon Fényképészkör Egyesület

Szerkesztette

Dr. Ruppert Tamás, Pannon Fényképészkör Egyesület

Tudósné Ódor Eszter, Pannon Egyetem

Tördelés

Tihanyi Rita, Pannon Fényképészkör Egyesület

Grafika

Szente Benjámín, Pannon Fényképészkör Egyesület

Lektor

Papp Anita, Pannon Fényképészkör Egyesület

Borítófotó

Roy Borghouts

Főszervezők:

Dr. Gelencsér András akadémikus, Pannon Egyetem rektora, MTA-PE Levegőkémia Kutatócsoport vezetője

Takácsné Ferenczik Brigitta, Pályázat- és Projektmenedzsment Főosztály, projektmenedzser

Kádár András, Jane Goodall Intézet, főtítkár

Munkácsi Brigitta, Jane Goodall Intézet, személyi asszisztens

Molnár Krisztián, Mérnöki Kar Dékáni Titkárság, ügyvivő-szakértő

Dr. Rostási Ágnes, Mérnöki Kar, MTA-PE Levegőkémia Kutatócsoport, dékánhelyettes, rektorhelyettes

Dr. András Ferenc, Humántudományi Kar, Társadalomtudományi Intézet, egyetemi docens

Váradiné Sziklai Erika, Egyetemi Centrum Kft., rendezvényszervező

Söveges Gábor, Rektori Kabinet, kabinetvezető

Némethné Ticz Mónika, Pályázat- és Projektmenedzsment Főosztály, projektasszisztens

Tudósné Ódor Eszter, Fenntarthatósági Kompetencia Központ, ügyvivő-szakértő

Impresszum

Kiadó:
Pannon Egyetem

Felelős kiadó:
Dr. Gelencsér András rektor és Csillag Zsolt kancellár

Székhely:
8200 Veszprém, Egyetem utca 10.

Elérhetőség:
Pannon Egyetem Fenntarthatósági Kompetencia Központ
8200 Veszprém, Egyetem utca 10.

Felelős vezető:
Takácsné Ferenczik Brigitta mb. igazgató

Telefon:
+36 88 624 000

E-mail (HU):
fenntarthatosag@uni-pannon.hu

E-mail (EN):
sustainability@uni-pannon.hu

Web (HU):
korforgas.uni-pannon.hu

Web (EN):
sustainability.uni-pannon.hu

Tördelés, szerkesztés és grafika
Pannon Fényképészkör Egyesület

A kiadvány a Pannon Egyetem tulajdonát képezi, amely ingyenes, kereskedelmi forgalomba nem hozható.

A kiadvány elkészültét és megjelenését a Veszprém-Balaton 2023 Európai Kulturális Főváros program támogatja.